

GAZETA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

EDITATĂ DE MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI COMITETUL UNIUNII SINDICATELOR DIN ÎNVĂȚĂMÎNT ȘI CULTURĂ

Anul XVII nr. 816

vineri 17 septembrie 1965

8 pagini 25 bani

Exigențe sporite in munca noului an

Noul an școlar a început în atmosfera de entuziasm general de care este stăpînit întregul nostru popor, care depune cu hotărîre toate forțele sale creatoare, priceperea și energia sa pentru împlinirea sarcinilor trasate de Congresul al IX-lea al partidului. Cu aceeași hotărîre de a obține rezultate tot mai bune în activitatea lor au pășit în noul an școlar învățătorii, profesorii și elevii.

Sînt create toate condițiile pentru ca, în anul care a început, munca instructiv-educativă să se desfășoare la un nivel calitativ mai ridicat și să se încheie cu rezultatele pe care le urmăresc profesorii, le doresc elevii, le așteaptă părinții. Au fost date în folosință alte câteva mii de noi săli de clasă, școlile au fost pregătite cu multă grijă gospodărească, au primit cantități sporite și sentimente noi de material didactic. Toți elevii, de la cei din clasa I pînă la cei din clasa a XI-a, au primit din prima zi de școală manualele, dar al partidului și statului nostru, dovadă a grijii și dragostei ce le-o poartă. Învățătorii și profesorii au primit programele obiectelor de învățămînt pe baza cărora își vor desfășura activitatea. Există deci asigurate condițiile pentru ca în școlile noastre să se desfășoare o muncă rodnică, susținută, de calitate, începînd cu primele zile de școală.

Învățătorii, profesorii, elevii și toți factorii care răspund de organizarea și îndrumarea învățămîntului au o perspectivă clară în activitatea lor. Congresul al IX-lea al partidului a stabilit obiectivele, direcțiile și căile pentru perfecționarea continuă a procesului de învățămînt. Principala cerință care stă în fața școlii noastre este aceea de a asigura un înalt nivel de pregătire științifică a elevilor. Această cerință obiectivă o ridică sarcinile desăvîrșirii construcției socialiste, care se înfăptuiește pe baza celor mai înalte realizări ale științei și tehnicii contemporane.

În această direcție punctul de plecare îl constituie programele și manualele școlare, al căror conținut trebuie să reflecte noile cuceriri ale științei. Cu concursul larg al unui număr însemnat de cadre didactice din învățămîntul superior și din învățămîntul de cultură generală, programele și manualele ce vor fi utilizate în acest an școlar au fost în bună măsură îmbunătățite. Astfel, în programa de fizică pentru liceu au fost introduse unele cunoștințe noi și s-a dat o dezvoltare mai mare studiului curentului alternativ, precum și generatoarelor și motoarelor de curent alternativ. În programa de chimie s-au introdus teme speciale referitoare la folosirea metanului și petrolului ca materie primă pentru industrie și la fabricarea maselor plastice sintetice în țara noastră, s-a lărgit cercul de cunoștințe despre procesele chimico-tehnice legate de industria produselor clorododice, a îngrășămintelor chimice, a celulozei, a medicamentelor și coloranților, ramuri în care industria chimică din

Inceput

țara noastră a obținut realizări importante. Îmbunătățiri în direcția modernizării învățămîntului s-au adus în conținutul programei de matematică. Astfel, s-au introdus noțiuni despre teoria mulțimilor, despre structuri algebrice, noțiunea de funcție ș.a. Îmbunătățiri asemănătoare s-au adus și programelor de la celelalte discipline.

Procesul de perfecționare a programelor școlare, astfel încît ele să introducă pe elevi în cunoașterea noilor cuceriri ale științei și tehnicii, nu poate fi considerat încheiat. El continuă paralel cu preocuparea de a realiza o tot mai bună accesibilitate a cunoștințelor.

Dar programele și manualele școlare nu determină ele singure nivelul de pregătire al elevilor. Cerințele programelor se realizează prin activitatea învățătorului, a profesorului. Lor le este încredințată misiunea nobilă și de mare răspundere de a da țării un tineret temeinic pregătit și multilateral dezvoltat, capabil să trăiască și să muncească în societatea socialistă și comunistă de mîine.

Faptul că învățătorii și profesorii au rolul principal în procesul instructiv-educativ este verificat și confirmat de practica de fiecare zi a școlii. Rezultatele obținute la examenele de admitere în învățămîntul mediu, de maturitate și de admitere în învățămîntul superior, unde se prezintă elevii de la diferite școli, arată că nivelul de pregătire al elevilor diferă de la o școală la alta. Sînt școli al căror absolvenți se prezintă de la an la an tot mai bine pregătiți, pe cînd elevii proveniți de la alte școli nu pot face față exigențelor examenelor, sau abia reușesc să treacă cu note la limită. Este evident, că excludînd factorii comuni tuturor școlilor — planurile de învățămînt, programele, manualele — rămîne un singur factor de

care depind asemenea situații diferențiate — și anume, calitatea muncii profesoriilor, a colectivului didactic.

Multe învățăminte ar desprinde colectivele didactice ale școlilor dacă ar analiza modul cum s-au prezentat elevii respectivi la examenele din acest an. S-ar desprinde în primul rînd experiența bună a profesorilor care au dat o pregătire corespunzătoare elevilor lor. Ar reieși în același timp și alte concluzii care ar determina îmbunătățirea muncii, lichidarea unor lipsuri în modul de organizare și desfășurare a activității instructiv-educative cu elevii, în felul cum a fost îndrumată și controlată munca. Din această analiză s-ar desprinde și pirghiile ce trebuie folosite pe viitor pentru a schimba situația în bine, pentru ca munca instructiv-educativă să înregistreze în noul an rezultate tot mai bune în toate școlile noastre.

În primul plan se situează calitatea muncii fiecărui profesor, modul cum el se pregătește pentru fiecare lecție, documentarea sa în specialitate, pasiunea să pentru cunoașterea tot mai profundă a specialității sale, dorința lui de a fi la curent cu tot ce este nou în domeniul disciplinei pe care o predă. Această documentare și informare bogată îi va da posibilitatea să înțeleagă mai bine cerințele programei școlare, să desprindă ceea ce este esențial în cadrul științei pe care o predă, adică ceea ce trebuie să intre în cultura generală a omului societății socialiste, pe care îl formează în școală.

EUGEN BLIDEANU
director general în Ministerul
Învățămîntului

(Continuare în pag a 7-a)

Milioane de cărți, milioane de flori

Cu cîteva zile înainte, au fost aduse în pachete uriașe, debarcate la porțile școlilor și depozitate cu grijă într-o încăpere anume. Apoi, dimineața, dis-de-dimineață, oameni grijulii, umblind tăcuți pe coridoarele curate, cu vopseaua mirosind a proaspăt, au desfăcut pachetele, au împărțit cărțile în teancuri și le-au așezat în clasele curate, la fiecare capăt de bancă.

Între multele mari minuni ale vieții sînt unele modeste, simple și esențiale. Dintre acestea, poate, miracolul cel mai de seamă sînt cărțile. Ele păstrează, adună și transmit de la o generație la alta strălucirile de foc ale inteligenței — mane. În ele s-au strîns, diamant cu diamant, comorile științei. Iar civilizația nu și-a putut înfăptui minunile decît apelînd la ajutorul acesta fragil și formidabil al fiilor de carte.

Sînt cărți și cărți. Cărțile de școală au felul lor anume de a fi. Abecedarul, ca o jucărie cuminte, cu litere mari și poze multe, cartea de citire cu istorioare scurte, pe placul fanteziei și candorii copilărești, apoi, crescînd din clasă în clasă, o dată cu vîrsta copiilor, cărțile care vin din ce în ce mai aproape de porțile gigantice ale științei.

Între aceleași mari minuni modeste și simple dar esențiale, pe care viața nu le poate ignora, sînt și florile. Poate pentru că florile reprezintă aspirația general umană spre frumos și puritate. În cupele gingașe ale corolelor, în transparența albă, sau roșie, sau albastră a petalelor, în frîguzimea tulpinilor subțiri și înalte regăsim parcă referiri la cele mai nobile dintre sentimentele noastre.

Anul acesta, la festivitatea deschiderii cursurilor, Partidul Comunist a oferit copiilor de școală milioane de cărți. Iar copiii au dăruit profesoriilor lor milioane de flori. Îmi pare a fi, acesta, un schimb simbolic. Cărțile pe care le primesc copiii astăzi sînt ca o garanție pentru orizonturile de cultură ale generațiilor viitoare. Ele vor fi mereu alături, la îndemîna tuturor copiilor, ca aerul și ca apa. Din ele vor putea culege elevii aceea știință pe care drumul spre culmile comunismului o impune. Iar florile — un semn al principiilor străbătute de noblețe și puritate după care vor fi educați acești copii me-niși să trăiască și să crească sub lumina eticii comuniste.

Copii primind cărți, copii înmînînd flori. Imagine esențială a primei zile de școală din viața Republicii Socialiste România. Un schimb cu simboluri de amplă rezonanță.

OCT. BUZESCU

CONSFĂTURILE RAIONALE

Dezbaterile purtate în consfăturile din acest an ale cadrelor didactice au fost axate cu prioritate pe sarcinile de mare răspundere ce revin școlii și slujitorilor ei din documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. Exprimându-și adeziunea deplină față de istoricele hotărâri adoptate de Congres, Corpul didactic din întreaga țară a discutat asupra căilor și mijloacelor prin care munca instructiv-educativă se poate ridica până la înălțimea exigențelor societății noastre socialiste. Atât în ședințele plenare cât și în lucrările pe secții, în referate ca și în cuvântul participanților la discuții, sarcinile legate de instruirea și educarea tinerei generații au fost strins legate de imperativul patriotic al sporirii contribuției școlii la opera de desăvârșire a construcției socialiste.

În consfătuirea cadrelor didactice din raionul Cîmpeni s-a subliniat în mod deosebit importanța majoră pentru munca de educație a documentelor Congresului al IX-lea al partidului, menționându-se că spiritul acestora trebuie să illumineze întreaga activitate a corpului didactic, constituind un permanent izvor de înnoire, de creație pentru fiecare învățător și profesor. Mulți dintre participanții la discuție au împărtășit colegilor lor preocupările în această direcție ale colectivului în care muncesc. Au stîrnit, de pildă, interes cele spuse de profesorul Gheorghe Oneică, secretarul organizației U.T.C. de la Liceul din Baia de Arieș, care a făcut cunoscut unele acțiuni din planul de măsuri al Comitetului U.T.C. și al conducerii școlii legate de educația patriotică a elevilor, de modul în care aceasta se răsfrînge asupra întregii lor comportări.

Din problematica largă, poate chiar prea largă a consfăturii, vom opri, în rîndurile de față, asupra citorva din aspectele concrete ale muncii profesionale care îi preocupă cu deosebire pe învățătorii și profesorii din școli. Unul din aceste aspecte îl constituie grija pentru propria lor pregătire și perfecționare. Așa cum s-a arătat în consfătuire, numeroase cadre didactice din raion au făcut lucruri merituose în această privință. Cu toate acestea, au spus participanții la discuții, cele realizate pînă acum nu sînt suficiente pentru sarcinile mari care stau în prezent în fața școlii. Ei au subliniat, pe bună dreptate, că nivelul ridicat de pregătire al elevilor, cerut de documentele partidului, este condiționat în primul rînd de pregătirea politico-ideologică și de specialitate a celor care asigură această pregătire. Or, în această direcție există încă un cîmp larg de muncă atît pentru fiecare învățător și profesor, cit și pentru cei care au datoria să înlesnească și să sprijine continua lor perfecționare. Mulți vorbitori au insistat cu deosebire asupra obligațiilor ce revin fiecărui slujitor al

școlii în direcția autoperfecționării lui. Într-adevăr, oricite cursuri s-ar organiza pe plan central și local, acestea nu pot avea decît un caracter orientativ. Centrul de greutate al acțiunii de perfecționare rămîne pregătirea individuală realizată zi de zi de către fiecare învățător și profesor. A-i îndruma, a-i ajuta să realizeze această pregătire, au fost de părere participanții la discuții, este una din obligațiile tuturor celor care le revin răspunderea pe această linie. Unii vorbitori au arătat, pe bună dreptate, că nu este suficient să dorești să fii la curent cu ce este nou în domeniul specialității tale, să cauți să-ți perfecționezi metodele de activitate, dacă preocupările proprii în această privință nu sînt susținute și sprijinite de toți factorii care concurează la aceasta. Or, nu întotdeauna învățătorii și profesorii din raionul Cîmpeni au la dispoziție materialele ce le sînt necesare. Mulți dintre participanții la consfătuire au semnalat, de pildă, faptul că în raion nu ajung nici măcar cîteva exemplare din metodele tipărite de Editura didactică și pedagogică.

În condițiile de muncă ale cadrelor didactice din Tara Moților, care nu sînt prea ușoare, impresionează în mod deosebit devotamentul și abnegația cu care muncesc mulți slujitori ai școlii. Începînd cu organele raionale de îndrumare și terminînd cu învățătorii din școlile situate pe crestele munților. Lucrările consfăturii au reliefat pregnant, de pildă, dorința unor cadre didactice din Arieșeni, Avram Ianca, Lupșa, Albac și multe alte localități de a-și desfășura munca în chip creator, de a da elevilor o pregătire corespunzătoare.

Căutînd să contribuie la rezolvarea judicioasă a problemelor învățămîntului din raionul lor, neprecupețîndu-și nici un efort pentru ridicarea nivelului muncii pe care o desfășoară, învățătorii și profesorii din școlile Țării Moților sînt hotărîți să obțină, în acest nou an de activitate, succese tot mai mari în îndeplinirea sarcinilor puse de partid în fața învățămîntului.

ION BĂRNA

Dintre problemele care au format obiectul dezbaterilor în recente consfătuiri ale cadrelor didactice, cea referitoare la modul și metoda folosirii materialului didactic în scopul sporirii eficienței lecției intrunea toate condițiile pentru o confruntare largă a opiniilor, a experiențelor. Și într-adevăr, în lucrările consfăturii din regiunea Hunedoara, această confruntare s-a realizat într-un spirit și într-un climat optim. Ceea ce a caracterizat, de pildă, discuțiile din secții ale cadrelor didactice din raioanele Orăștie, Hunedoara și Alba Iulia a fost modul concret, la obiect, al diferitelor luări de cuvînt, interesul manifestat de participanții la dezbateri pentru a-și spori cunoștințele legate de metoda folosirii materialului

didactic. În legătură cu aceasta este demn de menționat faptul că, cea mai mare parte a timpului destinat lucrărilor pe secții a fost afectat problemelor generate de folosirea la lecții a mijloacelor moderne, audio-vizuale (filmul, diafilmul, diapozitivul, discul, banda de magnetofon), apreciate în unanimitate ca deosebit de actuale. Este adevărat că aceste probleme n-au fost rezolvate în întregime. Cu toate acestea contactul experiențelor bune; discuțiile asupra multiplelor aspecte legate de folosirea materialului didactic modern au fost generatoare de preocupări care-și vor spune cuvîntul în activitatea practică ulterioară a cadrelor didactice. Tocmai de aceea unii dintre participanții la dezbateri au subliniat necesitatea de a se include în planul de activitate din acest an școlar al comisiilor metodice probleme legate de folosirea materialului didactic modern, de crearea unor noi tipuri de astfel de material, de studierea eficienței materialelor didactice confecționate pe plan local, de cercetarea unor tipuri de materiale didactice folosite în alte țări.

În legătură cu aceasta menționăm că la consfăturile din regiunea Hunedoara s-au prezentat noi tipuri de material didactic create și confecționate de învățătorii și profesorii și s-au purtat discuții în privința rezultatelor obținute de cei care le-au experimentat. Astfel, profesorii de istorie de la Liceul din Orăștie au prezentat colegilor lor din celelalte școli ale raionului un tip de hartă magnetică utilizabilă larg, la toate lecțiile și în plus destul de ușor de confecționat. La Alba-Iulia, profesoara Letiția Contor a întocmit 4 volume de albume privind istoria muzicii, folosite cu foarte bune rezultate în predarea acestei discipline la clasa a X-a. Materiale interesante create pe plan local s-au prezentat și la celelalte consfătuiri din regiunea Hunedoara.

Interesul pentru folosirea materialului didactic modern, pentru crearea de noi tipuri de material didactic manifestat de învățătorii și profesorii școlilor din această regiune este ilustrativ pentru ecoul larg pe care l-au stîrnit în rîndurile lor cerințele puse de Congresul al IX-lea al P.C.R. în fața școlii din România socialistă. Așa se explică de altfel și exigența manifestată de ei față de modul în care organele de resort s-au ocupat pînă acum de înzestrarea școlilor cu material didactic. Participanții la consfătuire au cerut întreprinderilor care pregătesc material didactic un mai înalt spirit de răspundere pentru confecționarea și trimiterea în școli a acestui material.

C. R.

Dezbaterile temei „Munca de educație a elevilor și exemplul personal al educatorului” a constituit, pentru sutele de învăță-

tori și profesori adunați la consfătuirea din raionul Sighișoara, un minunat prilej de a analiza cu spirit de răspundere sarcinile izvorite pentru ei din documentele Congresului al IX-lea al partidului, de a stabili căile și mijloacele prin care pot contribui la formarea omului nou, capabil să răspundă înaltelor cerințe ale societății socialiste.

Referatul prezentat în consfătuire a subliniat că slujitorii școlii au datoria să fie, prin întreaga lor activitate, prin atitudinea lor față de muncă, prin comportarea lor, exemplu edificator pentru copii și tineri. Această idee a fost susținută și de participanții la discuții. „Elevii observă în permanentă — a spus profesorul Emil Giurgiu, directorul Liceului nr. 1 din Sighișoara — atitudinea noastră în școală, atitudinea pe care o avem față de îndatoririle noastre. Și nu numai atît: ei observă și atitudinea noastră în viață. Ei interesează părerea profesorului asupra diferitelor evenimente, modul cum se comportă cu oamenii, ținuta lui, chiar și modul cum se îmbracă. Și cred că cea mai mare bucurie pentru profesor este de a ști că el reprezintă pentru elevii săi un model demn de urmat. Dar aceasta implică și răspunderi foarte mari și trebuie să ne gîndim în permanentă că fiecare cuvînt, fiecare act, fiecare gest al nostru are o înrîurire nemijlocită asupra celor pe care îi creștem.

Elevii, a spus profesorul Vasile Damian, sînt dornici să afle cit mai multe lucruri noi, să fie la curent cu toate cuceririle științei și culturii într-un cuvînt, să fie în pas cu viața. Iar noi avem datoria să răspundem dorințelor lor nestăvilită de cunoaștere. Lecțiile noastre, orele de dirigiență, trebuie să fie mai strîns legate de viață, să aibă un mai bogat conținut educativ.

Pornindu-se de la această cerință, în consfătuiri s-au făcut și o serie de propuneri legate de

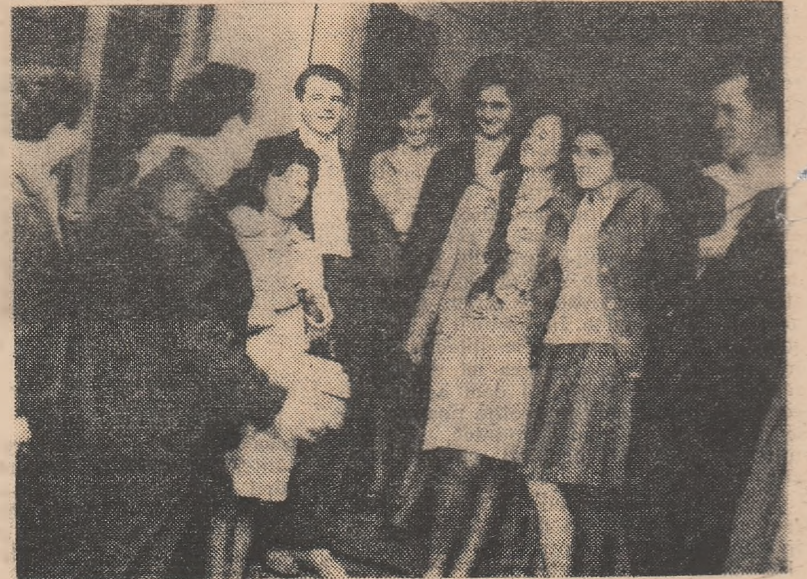
asigurarea tuturor condițiilor pentru o cit mai bună educare a elevilor. S-a arătat astfel că ar fi bine să se introducă, în clasele mari, ore de istoria artelor și istoria filmului, să se alcătuiască mici muzee școlare sau expoziții volante, toate menite să contribuie la pregătirea multilaterală a elevilor.

Trebuie menționat că discuțiile din cadrul consfăturii n-au adîncit toate aspectele principale ale temei luate în dezbateri. În bună parte acest lucru se datorește — așa cum au considerat și participanții la consfătuire — faptului că timpul afectat dezbaterii unei teme atît de importante a fost prea scurt. Referatul a ridicat pe multe pagini numeroase aspecte legate de această temă, constituind o bună bază de discuții. Din cauza lipsei de timp, însă, o serie de probleme n-au putut fi temeinic dezbătute, discuțiile mărginindu-se uneori la generalități, la enumerarea de fapte.

În ansamblu, totuși, lucrările consfăturii din Sighișoara au dat profesorilor și învățătorilor prilejul de a se gîndi mai profund, cu mai mult spirit de răspundere la sarcinile mari pe care sînt chemați să le aducă la îndeplinire în noul an școlar.

M. ROBEA

Consfăturile raionale din acest an ale cadrelor didactice au arătat, ca și în trecut, cit de utilă este dezbaterile comune a problemelor muncii din școală. Ce contribuție importantă poate să aducă această dezbateri la tot mai buna rezolvare a sarcinilor școlii. Ea a scos însă în evidență, o dată mai mult, și faptul că discuțiile sînt rodnice, permit exemplificări bogate, atunci cînd ordinea de zi a consfăturii, tematica ei, este mai restrînsă, cu alte cuvinte atunci cînd există răgazul pentru o tratare multilaterală și sub aspecte diferite a problemelor.

Tineri învățători și profesori într-o pauză a consfăturii din raionul Cîmpeni

Școala din Mircești

Există locuri ce nu mai pot fi despărțite de personalitatea artiștilor care le-au cîntat. Așa sînt Mircești, pe care i-am cunoscut încă din copilărie, din versurile lui Alexandru și unde în aceste zile au avut loc impresionante festivități închinare comemorării a 75 de ani de la moartea poetului.

Aici, pe aceste meleaguri atît de dragi lui, Alexandru a vrut să ducă și o școală pentru fiii țărănilor. La Arhivele statului am descoperit recent un dosar inedit (Dos. nr. 1876 din 1896), cuprinzînd o serie de date interesante cu privire la înființarea, din dorința și din dotația lui Vasile Alexandru, a unei școli care

să fie dată spre folosință copiilor de săteni din Mircești și din cîtunele învecinate, Iugani și Teșcani. Din suma lăsată în acest scop școala a fost înălțată de către soția poetului în piața de lîngă curtea conacului din Mircești. În actul de înființare a școlii se prevedea că „aceasta va purta numele marelui poet național și nu o va putea înstrăina, nici a-și schimba destinația”.

Clădirea — relativ mare pentru o școală satească din acea epocă — dispunea de șase încăperi cu o sală la mijloc și posedea mobilier complet pentru clase și cancelarie, precum și o bibliotecă, cuprinzînd în special lite-

ratură beletristică și dicționare.

Un fapt interesant legat de înființarea acestui așezămînt școlar aduce în lumină o latură mai puțin cunoscută a gândirii și preocupărilor bardului de la Mircești — ideile lui pedagogice. Într-adevăr, printr-un act special de dotație a școlii, alcătuit pe baza indicațiilor testamentare ale poetului, Paulina Alexandru dăruiește acesteia 40 de prăjini (71 ari) de pămînt arabul, cu mențiunea ca aici să se facă în fiecare an semănături de diferite specii de plante, de cultivarea cărora să se ocupe copiii, conduși de învățătorii. Pe același teren se afla și o mică plantafie de duci,

iar școlii i-au fost dăruite semințe selecționate de viermi de mătase, cu scopul „de a se deprinde copiii din școală cu cultura lor”. Pe baza aceluiași legat lăsat de Vasile Alexandru sînt dăruite școlii și 10 stupi, pentru ca elevii să se ocupe și cu stupăritul.

Faptul că a fînt să întemeieze o școală și să asigure copiilor, în cadrul ei, și condiții pentru o activitate practică dovedește că Vasile Alexandru se situa pe o poziție înaintată în domeniul pedagogiei, influențat fără îndoială și de activitatea multilaterală a cărturarului și pedagogului Ion Ionescu de la Brad.

Astăzi, cînd numai în raionul

Fălticeni, din care fac parte acum și Mircești, au fost date în folosință în ultimii ani aproximativ 100 de școli, cînd la baza învățămîntului nostru se află principiul unei strînse legături între teorie și practică, asemenea muguri ai unei concepții noi în învățămînt prezintă un interes deosebit pentru cercetătorul în domeniul istoriei pedagogiei. Cu atît mai mult cu cit sînt reînviați latari noi ale preocupărilor unui mare poet.

Lector univ. NICOLAE CRĂCIUN
candidat în științe istorice

OAMENI DE ȘTIINȚĂ

ȘI CULTURĂ

DESPRE PERFECTIONAREA ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

Academician

ALICE SĂVULESCU

Alice Săvulescu

Aducerea la zi a materialului de predare

Documentele Congresului al IX-lea al Partidului se ocupă pe larg de restructurările ce vor trebui să aibă loc în învățămîntul de cultură generală. Acest fapt este foarte firesc, deoarece în societatea noastră socialistă, școala reprezintă un izvor important de cultură și un factor de civilizație pentru toți oamenii muncii.

Măsurile care se vor lua pentru îmbunătățirea învățămîntului de cultură generală trebuie să aibă în vedere, după părerea mea, două elemente importante: criteriile care stau la baza materiei de predare și cadrele care vor fi folosite.

Biologia este o disciplină fundamentală, deosebit de importantă pentru cultura generală a fiecărui cetățean; cunoștințele generale de biologie sînt solicitate de multiple aspecte ale vieții cotidiene și în același timp contribuie la dezvoltarea gustului pentru armonie, pentru frumos.

Este de deosebită importanță ca în învățămîntul nostru de cultură generală studiul biologiei să fie axat pe concepția materialist-dialectică în înțelegerea fenomenelor complexe din natură. Pentru a aduce pe elevi să posede o înțelegere justă a fenomenelor vieții, disciplinele variate ale biologiei trebuie să fie bine proporționate, formularea lecțiilor să nu fie dogmatică, să păstreze cu rigurozitate adevărul

științific și să fie adusă la puterea de înțelegere a tinerilor de vîrstă școlară. Privite sub acest aspect, programele disciplinelor de biologie din școala de cultură generală au nevoie să fie mult îmbunătățite.

Pentru cultura generală biologică a cetățenilor patriei noastre este importantă mai ales cunoașterea problemelor mari ale fenomenelor vieții. De aceea, materia de predare trebuie să nu intre în prea multe amănunte, în prea multe exemplificări, care nu fac decît să obosească mințile adolescenților și să-i predisună la învățarea pe de rost a unor elemente, în loc să-i conducă spre înțelegerea fenomenelor biologice generale și să le trezească interesul de a citi și alte materiale din acest domeniu, în afară de cărțile de școală.

O chestiune esențială în ceea ce privește studiul biologiei în școala de cultură generală o constituie aducerea la zi a materialului de predare. Consider că pot fi prezentate în școală, la nivelul de înțelegere al elevilor, problemele noi în legătură cu bazele eredității, cu substanțele care au rol în transmiterea caracterelor ereditare, problemele ciberneticii aplicate la biologie etc. S-a dat, de asemenea, prea puțină atenție, pînă în prezent, problemelor ecologiei, în care intervin fenomene deosebit de complexe și de interesante privind raporturile între plante și animale pe toată scara de organizare a acestora, ca și între ele și mediul extern. Multe aspecte de filogenie, de evoluție, ar putea să fie înțelese de către elevi, chiar cu bagajul de cunoștințe mai redus care se dă în școala de cultură generală, printr-o judicioasă prezentare a problemelor de bază ale ecologiei.

Este nevoie ca încă de pe băncile școlii să se cultive interesul elevilor pentru cunoașterea florei și faunei țării în general și mai ales a regiunilor mai apropiate. De aceea materialele din cărțile de botanică, zoologie, biologie generală ar trebui astfel organizate în manuale încît să dea o oarecare libertate profesorului și elevilor să caute exemple cît mai numeroase din regiunile apropiate, pe care le au adesea sub ochii lor, pe care le pot observa zilnic și în toate perioadele anului.

Experiențele de laborator trebuie să fie cît mai numeroase, să dea posibilitatea elevilor să facă observații precise, comparații judicioase și uneori chiar interpretări originale sau mici lucrări de sinteză.

Una din sarcinile învățămîntului de cultură generală este aceea de a-i da elevului o serie de cunoștințe despre bazele biologice ale tehnicii agricole, despre raionarea plantelor, despre zonarea diferitelor rase de ani-

male, despre ridicarea producției la hectar etc. Profesorii de biologie pregătiți anterior au intîmpinat o serie de greutăți în această direcție, pentru că nu au cunoscut suficient problemele biologice de bază ale agriculturii și, de cele mai multe ori, au trebuit să le dobîndească ulterior prin cursuri de perfecționare și prin lecturi proprii. Modul actual de organizare a pregătirii cadrelor oferă posibilitatea ca o serie de greutăți existente în trecut în acest domeniu să fie îndreptate. Institutele pedagogice din fiecare regiune, care pregătesc profesori pentru școlile generale, pot da studenților, pe lângă cunoștințele de botanică, zoologie, igienă, geologie, cunoștințele biologice de bază pentru înțelegerea problemelor agricole din regiunea respectivă și ale agriculturii în general. Universitățile, care pregătesc cadre ce vor preda în special în licee, trebuie să aibă în vedere o pregătire mai temeinică a viitorilor profesori asupra aspectelor teoretice ale biologiei, cu cele mai moderne implicații ale acestora. Numai astfel profesorii vor putea să dezvolte interesul elevilor pentru cercetarea biologică și să le facă accesibile problemele noi care frămîntă în momentul de față pe cercetătorii biologi din lumea întreagă. Ar trebui deci ca acești profesori să aibă cunoștințe mai bogate despre situația cercetărilor de biologie, despre contribuția diferitelor savanți la dezvoltarea cercetărilor de biologie, despre etapele mari prin care au trecut cercetarea de biologie și disciplinele acesteia în diferite timpuri.

Profesorii cei mai bine pregătiți, cu simțul pedagogic cel mai dezvoltat, sînt chemați să-și dea aportul și la îmbunătățirea manualelor de științe naturale. Cărțile de școală ar trebui să fie scrise într-un stil mai viu, mai atrăgător, să aibă planșe în culori și să cuprindă la sfîrșitul capitolelor mari unele probleme-chestionare de biologie, pe care elevii să încerce să le rezolve singuri. Ar fi bine ca manualele să-i îndrume pe elevii care manifestă un interes deosebit pentru biologie și către citirea unei bibliografii de specialitate, bineînțeles neobligatorie.

Există, datorită deosebitei atenții care se dă învățămîntului, condiții pentru ca dezideratele arătate în rîndurile de mai sus să fie atinse. Pe noi, cei ce ne ocupăm de ani de zile de cercetări în domeniul biologiei, ne interesează mult formarea tinerilor cercetători și de aceea așteptăm cu nerăbdare pe viitorii absolvenți ai învățămîntului de cultură generală cărora să le dăm în mînă, cu încredere, mijloacele ce le vor permite să descifreze în viitor fenomenele atît de complexe, dar deosebit de pasionante, ale lumii vii.

Prof. univ.

EDMOND NICOLAU

Edmond Nicolau

Contact cu cibernetica înă din învățămîntul mediu

Trăim în epoca puternicii revoluții tehnico-științifice mondiale care, fără îndoială, influențează în mod profund întreaga activitate. Tocmai de aceea, în Raportul Comitetului Central al P.C.R., prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al partidului, se arată că „este imperios necesar ca industrializarea să se realizeze pe baza tehnicii celei mai avansate, să se asigure introducerea continuă în producție a celor mai noi cuceriri ale științei, acordîndu-se atenția principală mecanizării și automatizării proceselor de producție — condiție hotărîtoare a creării unei industrie și economii moderne“. În continuare se arată că „Va trebui lărgită baza industriei electronice, deosebit de importantă pentru dezvoltarea în perspectivă a economiei, de ea depinzînd extinderea automatizării proceselor de producție în pas cu cerințele revoluției tehnico-științifice. În acest scop este necesar ca în învățămîntul superior tehnic și economic, în universități să se arate o atenție și mai mare electronicii și ciberneticii.

Specific procesului de învățămînt este faptul că rezultatele activității desfășurate în procesul de școlarizare își dau roadele mult mai tîrziu. Inginerul

care activează astăzi din plin pe șantier a terminat institutul de învățămînt superior cu mulți ani în urmă — să zicem cu zece. Dar el a început învățămîntul de cultură generală acum 27 de ani. La cei 17 ani cît durează formarea unui specialist în cadrul școlarizării trebuie să adăugăm apoi perioada de formare în practică.

În trecut era cu putință ca programele școlare să sufere o transformare extrem de lentă, rămîind practic neschimbate timp de decenii. Astăzi însă, viața ne obligă la o atitudine mult mai dinamică, adaptînd în permanență programele de învățămînt, astfel încît ele să pună bazele temeinice ale edificiului care este educarea unui viitor specialist.

Indicațiile deosebit de prețioase cuprinse în Raportul C.C. al P.C.R. prezentat la Congresul partidului arată clar că în procesul de școlarizare trebuie să se pună mai mult accent pe electronică și pe cibernetică.

Desigur că, an de an, programele școlare și manualele de învățămînt mediu s-au îmbunătățit permanent, astfel încît astăzi elevii obțin examenul de maturitate după ce și-au însușit o serie de cunoștințe de electronică. Ei cunosc astfel dioda, trioda, principiile fizice ale semiconducătorilor, tranzistorul și posedă de asemenea unele noțiuni asupra undelor electromagnetice. Manualul cuprinde chiar și unele probleme referitoare la circuite electronice simple.

Dacă pentru moment electronica este prezentă într-o oarecare măsură în programele de învățămînt mediu, în schimb cibernetica este cu totul absentă. Se impune în mod imperios ca viitorul specialist de mine, care va înfrîna cibernetica în învățămîntul superior, fie că va urma un institut tehnic sau economic sau biologia sau medicina etc., să ia contact cu cibernetica încă din învățămîntul mediu. După părerea noastră, în învățămîntul de 12 ani se va putea organiza un curs special de cibernetică. Dar chiar pînă atunci aceste noțiuni pot fi transmise la cursurile de matematică, biologie, psihologie, fizică.

Cu cît aceste noțiuni vor fi mai repede incluse în bagajul de cunoștințe al elevilor, cu atît se va asigura o menținere la zi a informării elevilor, li se va slîni interesul științific și ei vor fi pregătiți mai bine pentru învățămîntul superior.

Numai mergînd pe linia unei adaptări continue a programelor din învățămîntul mediu la necesitățile vieții se asigură eficiența deplină a învățămîntului mediu și a celui general — care în fond constituie baza oricărei specializări.

Solicitarea gândirii matematice a elevilor din clasele I-III

Incercările experimentale de a reforma modul tradițional de predare a matematicii au devenit tot mai insistente în ultimul timp. Din păcate rezultatele obținute până acum sînt prea fragmentare și de amănunt pentru a influența într-o măsură însemnată modul concret în care se însușește în prezent matematica. Mai ales în clasele mici acest mod a rămas în esență tradițional.

Colectivul nostru și-a propus să întreprindă unele cercetări privind îmbunătățirea predării aritmeticii în clasele mici, mai ales pe linia educării gândirii matematice a elevilor. În articolul de față prezentăm unele concluzii privind modul în care este solicitată gândirea copiilor de către manualele de aritmetică din clasele I-III.

În programa de învățămînt, aritmetica este considerată, alături de limba română, „obiect de bază”. Pe seama sa sînt puse o serie de sarcini importante în formarea elevilor. Ea trebuie să dea cunoștințe și să formeze deprinderile de a le aplica în practică, să contribuie la dezvoltarea tuturor proceselor psihice, dar mai ales a gândirii logice și matematice. În realizarea acestor sarcini un rol important revine problemelor, deoarece în conținutul lor sînt materializate nu numai cunoștințe și experiențe de viață, ci și importante capacități logice care se însușesc pe această cale de către copii. Așa se explică faptul că în clasele I-IV aproape jumătate din timpul consacrat lecțiilor de aritmetică este folosit pentru rezolvarea problemelor.

În programa școlară se arată cu precizie și căile pentru realizarea acestor sarcini: înțelegerea mersului operațiilor aritmetice, lămurirea diferitelor cazuri de folosire a acestora, formarea unor deprinderi elementare de analiză. Este arătată, de asemenea, și calea metodică: succesiunea și gradarea dificultăților.

Cerințele sînt precizate și pe clase. În clasele I-II „elevii rezolvă principalele tipuri de probleme simple din domeniul fiecărei operații aritmetice. În clasa I se rezolvă probleme simple exprimate în formă directă, iar treptat, se introduc probleme cu două lucrări, apoi cu trei, ajungînd ca elevii din cl. a IV-a să rezolve probleme privind cele patru operații cu cite 4-6 lucrări”.

Veriga principală în dezvoltarea gândirii matematice o constituie așa-zisele probleme tip, pe care programa le deosebește de cele „obișnuite”. Primele sînt acele probleme „a căror rezolvare necesită procedee speciale”: probleme care fac apel la regula de trei simplă, la împărțirea în părți proporționale, probleme de mișcare, de aflare a unei necunoscute prin cunoașterea diferenței dintre două mărimi etc.” Cele obișnuite sînt și ele tipuri, dar „tipuri de probleme simple din domeniul fiecărei operații aritmetice”.

Probleme obișnuite și probleme tip

La o analiză mai atentă a programelor și a manualelor de aritmetică constatăm însă că granița dintre problemele tip și cele obișnuite în mod practic dispare. De exemplu, aflarea unei necunoscute prin cunoașterea diferenței dintre două mărimi se poate exprima matematic sub forma $a - b = x$. Dar problemele de această formă constituie un tip, a-

tunci și cele formulate astfel: $a + b = x$; $a \times b = x$; $a : b = x$ sînt de asemenea probleme care intră în categoria tipului. Pe de altă parte, indiferent de procedeele de rezolvare ce se însușesc, nici o problemă nu se poate rezolva fără un anumit număr de lucrări. Și atunci ce probleme putem cataloga în categoria celor obișnuite și ce probleme în categoria tip?

Rămînd la indicațiile din conținutul programelor am putea considera în cadrul problemelor obișnuite în clasa I ca probleme de tip 1 pe cele cu o singură lucrare, de tip 2 pe cele cu 1-2 lucrări, de tip 3 pe cele cu 2-3 lucrări; în clasa a II-a ca probleme de tip 3 pe cele cu 2-3 lucrări; în clasa a III-a ca probleme de tip 4 pe cele cu 3-4 lucrări și de tip 5 pe cele cu 4-5 lucrări.

Luînd de bun criteriul numărului de lucrări și în aprecierea gradului de dificultate al unei probleme să trecem acum la analiza manualelor de aritmetică din clasele I-III și să vedem în ce măsură corespund ele conținutului și spiritului programelor privind dezvoltarea gândirii matematice.

În manualul de aritmetică pentru clasa I, 70,7 la sută din probleme au o singură lucrare, 25 la sută au două lucrări, 4,3 la sută au trei lucrări. La clasa a II-a 61,7 la sută au o singură lucrare, 27,1 la sută au două lucrări, 9,7 la sută au trei lucrări, 1,5 la sută au patru lucrări. La clasa a III-a 42,4 la sută au o singură lucrare, 14,5 la sută au două lucrări, 21,1 la sută au trei lucrări, 16,4 la sută au patru lucrări, 5,6 la sută au cinci lucrări. Datele de mai sus ne permit unele constatări. Astfel, în clasa I, a II-a și într-o mare măsură a III-a sarcina dezvoltării gândirii elevilor cade mai ales în seama problemelor cu o lucrare. Aceste probleme sînt de tipul: $a + b = x$, $a - b = x$, $a \times b = x$, $a : b = x$. De fapt e vorba de relațiile posibile între doi termeni. Întrebarea care se pune este următoarea: ce grad de dificultate prezintă aceste probleme în raport cu exercițiile? Justifică conținutul lor ponderea pe care ele o au în manuale (din 806 probleme conținute în manualele din clasele I-III 476 — deci 59 la sută — au o singură lucrare), sau rolul lor principal, dacă nu exclusiv, este acela de a întări deprinderile, de a opera cu numere pe baza repetării problematizate a conținutului exercițiilor? Noi credem că ponderea lor în manuale este exagerată.

S-ar putea obiecta totuși că aceste probleme sînt numai o verigă în pregătirea celor cu mai multe lucrări, fiind astfel în spiritul programelor. Afirmatia este exactă, numai dacă ele ar avea într-adevăr o continuitate reală, pregătind alte trepte ale gândirii matematice. Răspunsul la această problemă poate fi obținut în mod concludent prin înfățișarea pe un grafic a tuturor problemelor din cele 3 clase pe care le analizăm și raportarea lor la numărul de lucrări pe care le solicită. Făcînd această operație migăloasă am obținut o curbă neregulată care indică o dezordine evidentă în „ordinea” tipurilor de probleme. Acest fapt dovedește clar că din punctul de vedere al eșalonării dificultăților, al solicitării gândirii elevilor, manualele de aritmetică din clasele I-III sînt încă diferite.

S-ar mai putea obiecta că eșalonarea neregulată nu contravine cerinței formulate de programă privind gradarea dificultăților, deoarece ea nu exclude pregătirea psihologică gradată. Observația ar fi exactă numai în cazul cînd curba ar avea o formă rațională, rod al experimentării sau al aplicării unei anumite concepții privind învățarea — ceea ce nu este cazul. Pe de altă parte, problemele repetate, dar fără sistem și preocupare specială pentru fixarea experienței dobîndite din rezolvarea lor, nu se fixează în mintea copiilor. Cercetările psihologice dovedesc acest lucru fără putință de tăgadă. Desigur, nu ar fi lipsită de interes organizarea unui experiment care să modeleze poziția problemelor noi în contextul celorlalte pentru a stabili în mod riguros posibilitățile de fixare și însușire pe care le oferă eșalonarea existentă, dar și așa sînt motive suficiente, după noi, pentru a considera gradarea dificultăților cerută de programă numai o intenție.

Și-a pus două probleme: 1.) stabilirea unui criteriu mai riguros pentru aprecierea gradului de dificultate al unei

Scopul fundamental — însușirea gândirii matematice

Așadar, cerința formulată în programa școlară de a se dezvoltă gândirea matematică a elevilor prin probleme nu este luată în considerare într-un mod organizat de către manualele actuale. Nu înseamnă totuși că întocmirea lor este nerațională, ci numai că raționalitatea lor nu vizează în primul rînd formarea gândirii, ci însușirea numerelor și a diferitelor operații matematice cu ele. Explicația stă în faptul că altădată în clasele mici se urmărea un nivel de pregătire matematică suficient pentru nevoile zilnice ale omului, pentru socotelile și calculele sale mărunte, mai ales pentru negoț, meșteșugărie etc. și trebuie spus că manualele se achițau de această sarcină foarte bine. Linia lor logică nu avea în vedere gîndirea matematică propriu-zisă.

În momentul de față copilul nu mai studiază matematica pentru nevoile lui viitoare mărunte, în orice caz nu în principal pentru aceasta și din acest motiv vechiul sistem de alcătuire a manualelor este depășit. El trebuie înlocuit cu altul care să-și propună ca scop în primul rînd însușirea gândirii matematice.

Dar dacă manualele actuale nu corespund într-o serie de privințe sarcinilor noi ce stau în fața școlii pe linia modernizării predării matematice, ele sînt la fel de depășite și din alt punct de vedere: acela al utilizării raționale a potențelor bio-psihologice ale copilului. Punerea accentului pe deprinderi de calcul și operații și subordonarea problemelor care trebuie să dezvolte gîndirea copilului fac ca aceste cerințe să însemneze din punct de vedere psihologic investirea raportului normal dintre deprindere și gîndire. Or, în însușirea matematicii gîndirea trebuie să fie pe primul loc, mai ales gîndirea creatoare. Este de presupus că subordonarea deprinderilor de a opera cu numere unor sarcini de gîndire care să solicite o pronunțată participare creatoare din partea elevilor va facilita însăși calitatea și trăinicia deprinderii de a opera cu numere.

În legătură cu aceste constatări și încercînd o soluție, colectivul nostru și-a pus două probleme: 1.) stabilirea unui criteriu mai riguros pentru aprecierea gradului de dificultate al unei

Formarea gândirii matematice a școlărilor poate fi urmărită consecvent chiar de la predarea primelor noțiuni

probleme și 2.) eșalonarea lor în funcție de acesta.

Pentru programă gradul de dificultate este dat de numărul de lucrări necesare spre a rezolva o problemă. Dar acest criteriu este departe de a fi satisfăcător (deși mărirea numărului de termeni sporește în principiu dificultatea de a rezolva o anumită problemă). Așa de exemplu este posibil ca probleme cu 2 lucrări, să fie mai grele decît altele cu 3 lucrări, sau ca probleme cu 3 lucrări să fie mai grele decît altele cu 4 lucrări etc. În cadrul problemelor cu același număr de lucrări dificultățile pot fi și ele foarte diferite. Apare deci limpede caracterul relativ al criteriului propus de programă, precum și posibilitatea existenței altora care ar putea fi luate în considerație la eșalonarea problemelor după gradul lor de dificultate, ca de exemplu numărul termenilor necunoscuți, tipurile de enunț etc. De aceea înțelegerea noțiunii de dificultate, a criteriului de judecare a mărimii ei ni s-a părut de primă importanță pentru înțelegerea sensului cercetării noastre.

Un criteriu important: gradul de nouitate a problemelor

Oricine este familiarizat cu aritmetica știe că varietatea problemelor existente în cadrul ei este foarte mare, practic nelimitată. Cu o anumită aproximație ele pot fi eșalonate în funcție de gradul de dificultate pe care-l prezintă în mod obiectiv, deci și pentru creșterea copilului. O astfel de operație ar fi foarte utilă, dar realizarea ei depășește intenția noastră actuală, deoarece pentru a păși într-un domeniu mai înalt al abstracției matematice nu este nevoie să fie însușite toate tipurile de probleme. Pe de altă parte cu fiecare nivel de abstracție însușit se măresc și posibilitățile de a înțelege și rezolva problemele domeniului deja parcurs.

Rezultă în cele din urmă două idei: putem privi problemele de aritmetică ce se predau în clasele I-III în sine, ca tipuri de probleme ce pot fi eșalonate rațional în vederea dezvoltării cu adevărat a gândirii și deprinderilor matematice, dar le putem privi în același timp și ca momente pregătitoare, înălțate pentru deschiderea perspectivei spre însușirea altor discipline matematice, pentru parcurgerea altor nivele de abstracție pe care urmează să și le însușască elevul mai târziu. În acest caz ni se pare util să eșalonăm riguros problemele din aritmetica de clasa I după gradul lor de nouitate astfel încît să existe o legătură între ele, dar și între clasele I și a II-a. Criteriul în acest caz este dictat întotdeauna de ceea ce va urma, de specificul etapelor ce vor veni.

Așadar, noi am optat într-o primă etapă a cercetării noastre pentru o tipologie a problemelor de aritmetică pentru clasele I-III

după gradul de nouitate pe care îl prezintă fiecare problema în raport cu cele precedente și cu cele următoare. Aceasta deoarece gradul de nouitate indică din punct de vedere didactic destul de fidel și gradul de dificultate a unei probleme pentru copil.

Analizînd din acest punct de vedere manualele amintite am obținut următoarea situație: din cele 260 de probleme cite conține manualul de aritmetică pentru clasa I, numai 28 sînt noi, restul se repetă. În clasa a II-a din 327 sînt noi, în sensul că nu se repetă nici în manualul de clasa a II-a nici în cel de clasa I, un număr de 64 de probleme. În clasa a III-a din 219 probleme 57 sînt noi.

A doua operație care ni s-a părut necesară a fost de a identifica poziția fiecărui tip în manual, pentru a vedea în ce măsură este pregătit de antecedente și în ce măsură experiența căpătată prin rezolvare se valorifică ulterior. Rezultatele obținute în urma acestei analize ne-au permis o serie de constatări interesante: repartiția lor anarhică, pondere exagerată a problemelor cu o singură lucrare și cu un rol mic în însușirea matematicii.

Trecînd la cea de a doua chestiune pe care ne-am propus s-o tratăm în acest articol — aceea a eșalonării problemelor în funcție de gradul lor de nouitate — ne-am lovit de o greutate specială din pricina numărului prea mare de probleme noi. În acest caz o nouă organizare a predării aritmeticii în clasele I-III, luînd de bun volumul programelor școlare și conținutul manualelor, ar cere pregătirea fiecărui tip de problemă, eșalonarea și gradarea lor reală pentru a respecta astfel vechi principi didactice, mai exact cerințe ale dezvoltării gândirii umane.

Dar a pregăti un număr de 149 tipuri de probleme este o sarcină prea grea pentru primele 3 clase și poate nici nu este necesar deoarece însușirea lor separată nu este justificată de gradul de nouitate pe care îl conțin. Analiza mai atentă a lor ne-ar duce la un număr mult mai mic de tipuri, cca 20-30, care ar urma să fie minucios pregătite, restul problemelor ar apare ca variante ale unor veritabile tipuri, justificate prin conținut. Ele ar trebui prezentate treptat, independent de numerele, operațiile și noțiunile noi pe care și le însușește copilul în diferite capitole ale manualelor, dar bazîndu-se pe cele subordonându-le sarcinii dezvoltării gândirii matematice.

Reeșalonarea și pregătirea specială a diferitelor tipuri de probleme va determina, desigur, progrese apreciabile în însușirea aceluiași conținut de cunoștințe. Dar nu sînt singurele progrese pe care le așteptăm. Dacă în această eșalonare vom avea în vedere și alte măsuri, frontul pregătirii poate fi și mai larg.

I. RADU, GH. CALUGĂRIȚA, E. GEORGESCU și N. RADU

Temelia succesului (II)

- Controlul permanent al pregătirii lecțiilor de către elevi
- „Buletinul” lecțiilor inițiale de recapitulare
- Întrebările — pîrghii de dirijare a proceselor cognitive
- Planificarea muncii independente.

Exigența susținută și consecventă, controlul permanent al pregătirii lecțiilor de către elevi constituie mijlocul fundamental de prevenire a rămîinerii în urmă la învățătură și de activizare a elevilor în însușirea cunoștințelor. Observațiile și experiența pedagogică demonstrează că la profesorul care pretinde elevilor de la început să învețe temeinic, care știe ce să ceară și cum să ceară, aceștia se pregătesc cu seriozitate din prima zi de școală și obțin rezultate din ce în ce mai bune în însușirea cunoștințelor.

Pentru ca verificarea cunoștințelor să dea rezultatele scontate, este esențial ca ea să se efectueze sistematic, să ducă la depistarea exactă și la timp a lacunelor din cunoștințele elevilor, să urmărească perseverent și pe baza unei evidențe precise lichidarea acestora. Realizarea unei astfel de sarcini cere din partea profesorului o preocupare permanentă pentru cunoașterea amănunțită, precisă și completă a stadiului însușirii cunoștințelor de către fiecare elev. Pentru aceasta nu este suficientă notarea cunoștințelor, căci notele puse în catalog nu dau indicații precise asupra problemelor necunoscute de elevi și nu pot asigura numai prin ele însele continuitatea controlului și eficiența acestuia. De aceea profesorii preocupați de însușirea temeinică a cunoștințelor de către elevi și de înlăturarea la timp a „golurilor” constatate își fac „notări” suplimentare, fie sub forma unor însemnări concise pe probleme (temele principale predate în timpul trimestrului și observații corespunzătoare asupra elevilor care au întâmpinat dificultăți în însușirea lor), fie sub forma unei evidențe individuale a muncii elevilor cu rezultate slabe la învățătură la obiectul respectiv. Și într-un caz și în celălalt, notările se fac sistematic, fiind urmate de măsuri concrete și diferențiate pentru înlăturarea lipsurilor, precum și de controlul rezultatelor aplicării acestor măsuri. La anumite intervale de timp se verifică felul în care elevii și-au remediat lacunele anterioare semnificate, prin intermediul lucrărilor de control sau prin verificarea orală obișnuită. Verificind lecția curentă, profesorul chestionează pe elevul în cauză și din tema la care dovedise o pregătire nesatisfăcătoare. Întrebări de felul: „să vedem cum te-ai pus la punct cu problema...?” au un efect educativ puternic asupra elevilor, mobilizându-i la pregătirea temeinică a lecțiilor.

La prevenirea și combaterea rămîinerii în urmă la învățătură, la înlăturarea la timp a golurilor din cunoștințele elevilor, la ridicarea neîntreruptă a nivelului învățării pot aduce o contribuție importantă și lecțiile de sinteză și recapitulare de la începutul anului școlar. Pe lângă faptul că reînprospătează în mintea elevilor cunoștințele fundamentale din anul precedent, care servesc

de cele mai multe ori, drept „punte de legătură” cu noul material, ele dau posibilitatea să se constate cu exactitate nivelul de pregătire a tuturor elevilor, trăind cunoștințelor, să se stabilească evidența inițială a lacunelor existente.

În cadrul lecțiilor de recapitulare de la începutul anului școlar se poate acorda totodată atenție deosebită elevilor care au avut rezultate slabe la învățătură în anul precedent, care au rămas repetenți sau au promovat la limită. Ținuți sub un control pedagogic continuu și ajutați să-și lichezeze lipsurile, aceștia capătă încredere în forțele proprii și sînt stimulați pentru o muncă serioasă pentru remedierea lacunelor și ridicarea nivelului de pregătire. Îmbinînd încrederea cu exigența, ajutorul cu controlul sistematic, profesorul poate crea în această etapă de început de an școlar — mai mult ca oricînd — premise pentru îndreptarea situației școlare a elevilor slabi, pentru îmbunătățirea muncii lor.

Lecțiile de recapitulare inițială își ating menirea atunci cînd urmăresc nu numai să constate ce știe elevii și dacă se pregătesc pentru lecții, ci și cum învață. Lecțiile de recapitulare ca și lecțiile introductive au un rol deosebit în instruirea elevilor asupra metodelor de studiu, în consolidarea și perfecționarea deprinderilor și priceperilor de muncă intelectuală, potrivit noilor cerințe ale obiectului și clasei respective.

În cadrul acestor lecții putem determina activizarea intelectuală a elevilor, dezvoltarea capacității și priceperii lor de a asimila critic și independent cunoștințele, de a „opera” cu ele în rezolvarea celor mai diverse probleme, de a le prelucra, căci numai o astfel de învățare transformă cunoștințele din premise potențiale ale dezvoltării gândirii în instrumente de dezvoltare intelectuală.

Intensificarea gândirii elevilor și deprinderea acestora cu o învățare rațională se realizează prin însăși desfășurarea lecției, prin metodică verificarea cunoștințelor de către profesor. Fără a subaprecia necesitatea reproducerii exacte a unor date, definiții, texte etc., profesorul trebuie să pună totuși un accent deosebit în verificarea pe gîndirea elevului, să creeze condiții ca acesta să dea răspunsuri „productive”, adică argumentate, pe baza unui plan independent de expunere, logic întemeiate etc. Întrebările puse de profesor devin astfel veritabile pîrghii de dirijare a proceselor cognitive ale elevilor. Experiența didactică a profesorilor fruntași arată că verificarea cunoștințelor poate îndeplini o asemenea funcție care respectă anumite condiții de bază. Astfel, se cere ca problematica supusă verificării să nu fie fragmentată prea mult (îndeosebi la obiectele umanistice, științele na-

turii, geografie etc.), pentru a nu împiedica expunerea logică, încheagată, a nu diminua activitatea independentă și creatoare a elevului în elaborarea răspunsului. De asemenea se impune ca verificarea să provoace o intensă activitate de cunoaștere, solicitînd — după caz — diferite operații intelectuale și procese psihice, utilizînd într-o proporție cât mai largă întrebările care se adresează precumpănitor gândirii. Profesorul trebuie să asigure o succesiune logică a întrebărilor pe baza căreia să se organizeze logic materialul, să se determine un anumit sistem al răspunsurilor; totodată întrebările vor fi astfel formulate încît să stimuleze aprecierea critică a răspunsurilor din partea elevilor, analiza și autoanaliza, participarea activă la dezbateri, tendința de perfecționare.

Aceste trăsături ale stilului de muncă al profesorului în verificarea cunoștințelor elevilor se imprimă stilului de muncă al elevilor și au o influență considerabilă asupra reușitei la învățătură a acestora. Una din preocupările importante ale directorului școlii și dirigîntilor este asigurarea caracterului sistematic, ritmic al examinării și notării elevilor în cursul trimestrului. Este necesar să remarcăm de asemenea influența instructiv-educativă pe care o are aprecierea cunoștințelor elevilor de către profesor prin notă și prin analiza verbală. Utilizînd judicios metodele și procedeele de apreciere a cunoștințelor, profesorul poate obține mobilizarea elevilor pentru însușirea tot mai temeinică a cunoștințelor, sădirea încrederii în forțele proprii, formarea capacității de autoapreciere, dezvoltarea spiritului critic și autocritic.

Rezultatele la învățătură ale elevilor sînt desigur influențate și de alte aspecte ale muncii instructiv-educative. Considerăm util a sublinia necesitatea planificării muncii independente a elevilor și realizării sistematice a repetării și consolidării cunoștințelor. Desfășurarea acestor activități la un nivel calitativ superior nu se poate înfăptui decît printr-o atentă elaborare a planificărilor calendaristice, prin prevederea din timp a problemelor ce vor fi încredințate spre rezolvare elevilor în cadrul diferitelor teme, prin eșalonarea judicioasă a repetițiilor și fixarea tipurilor de lecții utilizate în parcursul unui anumit capitol. În elaborarea planului general de muncă didactică pe parcursul primului trimestru școlar și schițarea măsurilor necesare înfăptuirii sarcinilor didactice mai sus amintite, un rol deosebit îl are luarea în considerare, pe lângă obiectivele generale ale programei școlare, și a condițiilor concrete, particulare, ale fiecărei clase.

Una dintre sarcinile importante ale școlii în primul trimestru este îndrumarea elevilor asupra organizării studiului individual atît prin lecțiile introductive cît și

prin orele de dirigenție. În cadrul fiecărui obiect de învățămînt este necesar să se facă instruirea amănunțită a elevilor asupra felului în care își pot pregăti lecțiile în mod eficient. Aceasta presupune o bună cunoaștere a elevilor, a stadiului de formare a deprinderilor și priceperilor de muncă școlară, precum și a cerințelor impuse în noul an școlar de materialul ce va fi predat. Prin exerciții speciale, în cadrul lecțiilor se realizează perfecționarea continuă a acestor deprinderi și priceperi. În studiul întreprins în această privință la liceul din Bicaz (între anii 1958—1963) am observat utilitatea instruirii elevilor asupra felului cum trebuie folosit manualul ca mijloc de însușire și consolidare a cunoștințelor predate la lecție și ca bază a muncii independente de acumulare de noi cunoștințe. Încînd acestora cînd și cum trebuie folosit manualul în pregătirea lecțiilor acasă (după recitarea caietului de notițe și înaintea efectuării temelor scrise), arătînd cum poate fi folosit „aparatură” metodică al manualului (întrebări, material grafic, teme etc) pentru precizarea celor învățate și formarea deprinderilor de autocontrol s-au obținut îmbunătățiri în pregătirea pentru lecție a tuturor elevilor și s-au înlăturat unele dintre cauzele principale ale insuccesului la învățătură. Dintre procedeele folosite în cadrul diferitelor obiecte pentru orientarea elevilor asupra felului cum să folosească manualul în munca de pregătire menționăm: analiza pe fragmente a textului din manual și sublinierea ideilor principale, noțiunilor, datelor de reținut etc.; citirea independentă a unor fragmente sau paragrafe din manual indicate de profesor în vederea rezolvării unor probleme sau întrebări formulate verbal sau în scris pe tablă; compararea planului desprins în mod independent de elevi din expunerea profesorului

cu textul manualului ș.a. Preocuparea fiecărui profesor pentru înarmarea elevilor cu specificul metodei de studiu potrivit fiecărui obiect de învățămînt asigură eficiența în munca de pregătire a elevilor. În cursul anului școlar trecut, la Liceul nr. 3 din orașul Bacău (clasa a V-a), această activitate s-a împlinit cu organizarea unor ore de dirigenție pe tema „Cum ne pregătim lecțiile”. În cadrul acestor ore, diriginta a prezentat condițiile generale necesare organizării corecte a muncii de învățare — regimul, ordinea învățării la diferite obiecte, a efectuării temelor orale și scrise, felul în care-și pot verifica singuri calitatea pregătirii etc. În afara indicațiilor date elevilor diriginta a organizat convorbiri cu părinții, dîndu-le indicații asupra felului în care pot contribui aceștia la îmbunătățirea muncii elevilor. În acest fel, munca de îndrumare a elevilor capătă un caracter sistematic și se sprijină pe toți factorii ce pot contribui la reușita la învățătură. Prin elaborarea planului comun de activitate a școlii și organizației de tineret și copii, prin închegarea și instruirea activului de elevi, prin organizarea activității în afară de clasă, într-un cuvînt prin organizarea judicioasă a activității educative, se creează — tot în cursul trimestrului I — condițiile necesare mobilizării colectivului de elevi la o muncă susținută, educării atitudinii conștiente față de îndatoririle școlare, a simțului de răspundere ș.a.m.d.

Problemele subliniate în acest articol constituie doar unele din cerințele principale ale organizării muncii instructiv-educative în cursul primului trimestru școlar, căvora li se pot adăuga și altele avînd drept scop asigurarea reușitei la învățătură a elevilor, ridicarea calității muncii instructiv-educative.

Lector univ. VIRGIL RADULIAN

Lectură din noul manual

ÎN PAS

CU CERINȚELE ACTUALE

ALE ÎNVĂȚĂMÎNTULUI*)

Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român, eveniment de însemnătate istorică în viața poporului nostru, a făcut o profundă analiză științifică a întregii vieți economice, politice, social-culturale a țării. Succesele în învățămîntul de toate gradele au fost amplu scoase în evidență. S-a încheiat generalizarea învățămîntului de 8 ani, care a marcat o etapă nouă în istoria școlii românești. În învățămîntul mediu studiază în prezent de 12 ori mai mulți elevi decît în anul 1938. În ultimii ani școlile profesionale și tehnice au calificat 285.000 de muncitori și aproape 100.000 cadre cu pregătire medic. Învățămîntul superior cuprinde de două ori mai mulți studenți decît în 1959 și a dat în această perioadă economiei și culturii peste 77.000 de specialiști.

Noul avîm al economiei și culturii noastre socialiste impune ridicarea pe o treaptă și mai înaltă a cunoștințelor de cultură generală, științifice și tehnice ale tuturor cetățenilor patriei. În concordanță cu această cerință, unul din obiectivele importante ale politicii partidului și statului nostru îl constituie dezvoltarea și perfecționarea continuă a învățămîntului de toate gradele. „Școala — se arată în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român — principala izvor de cultură și factor de civilizație, va cuprinde în țara noastră în viitorul cinci ani aproape un sfert din populație. Se va extinde învățămîntul mediu, care va cuprinde licee de cultură generală și licee de specialitate. Va cunoaște o largă dezvoltare învățămîntul profesional, chemat să pregătească temeinic viitorii muncitori și maeștri, capabili să minuiască instalațiile, mașinile și utilajele perfecționate de care dispun întreprinderile. Un accent deosebit se va pune pe învățămîntul superior tehnic și economic. Larga perspectivă deschide sublinierea din raport că: „Dezvoltarea impetuoasă a științei și tehnicii, creșterea volumului de cunoștințe ce trebuie însușite de elevii împun trecerea în următorii ani la pregătirea condițiilor pentru mărirea duratei învățămîntului obligatoriu”.

La îndeplinirea acestor sarcini mari și importante, organele și organizațiile sindicale din școlile de cultură generală și din institutele de învățămînt superior sînt chemate să aducă o cît mai mare contribuție.

În centrul activității — îmbunătățirea continuă a procesului instructiv-educativ

Întreaga răspundere pentru asigurarea îndeplinirii de către școală a sarcinilor pe care le are, în raport cu gradul și profilul de specialitate, revine, cum e și firesc, conducerii acesteia. Organele sindicale, în componența cărora membrii de sindicat aleg de fiecare dată, învățătorii, profesorii, asistenții, lectorii, conferențiarii și profesorii universitari cu înaltă pregătire teoretică și practică, au datoria ca sub conducerea organizațiilor de partid să ajute îndeaproape și efectiv la buna organizare și desfășurare a procesului instructiv-educativ, folosind mijloace și metode adec-

vate specificului activității sindicale din școală.

Planificarea judicioasă a muncii în școală sau institut este o condiție esențială pentru îndeplinirea cu succes a obiectivelor și sarcinilor puse de partid și guvern în fața lucrătorilor din învățămînt. Pentru conducerea școlilor și institutelor sînt de un real ajutor în această privință părerile, sugestiile și propunerile cadrelor didactice. Comitetele sindicalelor și birourile grupelor sindicale trebuie să se ocupe îndeaproape de cunoașterea sarcinilor ce se ridică la început de an școlar și pe parcurs și să desfășoare o susținută muncă de popularizare a acestora în rândurile cadrelor didactice, încît fiecare om să le cunoască și să le însușească temeinic, să propună măsuri pentru îndeplinirea lor în bune condițiuni. Procedînd astfel, comitetul sindicatului de la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Capitală, de pildă a acordat conducerii școlii un ajutor substanțial în buna organizare a activității pe anul de învățămînt 1964—1965. Birourile grupelor sindicale îndrumate de comitet, au mobilizat cadrele didactice să studieze proiectul planului general de muncă al școlii și să se pregătească temeinic pentru dezbaterile lui în consiliul pedagogic. Aceasta a făcut ca ședința consiliului pedagogic să fie fructuoasă, cadrele didactice au propus măsuri pentru îmbogățirea planului de muncă, care a devenit astfel un instrument important pentru conducerea școlii în mobilizarea eforturilor colectivului la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, pentru asigurarea bunei funcționări a comisiilor metodice, ridicarea sistematică a nivelului de cunoștințe de specialitate și pedagogice ale profesorilor, desfășurarea în bune condițiuni a activității administrativ-gospodărești. În baza prevederilor planului, consiliul pedagogic a luat în dezbateri în cursul anului teme importante, analiza trimestrială a activității a fost mai temeinică, s-au adus îmbunătățiri, pe baza propunerilor făcute de membrii de sindicat, organizării inter-asistențelor și lecțiilor deschise, metodelor de strîngere a legăturilor dintre școală și părinții copiilor. Prin mijloace asemănătoare contribuie la planificarea judicioasă a muncii în școală numeroase comitete ale sindicatelor. Profesorii de la Liceul „Vasile Alecsandri” din Galați, mobilizați de birourile grupelor sindicale, au făcut propuneri privind îmbunătățirea conținutului științific și metodic al lecțiilor, ridicarea nivelului de pregătire profesională și politică a cadrelor didactice. Apreciînd valoarea propunerilor, conducerea școlii a cuprins în planul de muncă organizarea unor schimburi de experiență pentru generalizarea metodelor pedagogice folosite de cadrele cu practică îndelungată în predarea matematicii, fizicii, chimiei, istoriei și limbii române, organizarea unor excursii și vizite în întreprinderi, G.A.S. și cooperative agricole de producție, convorbiri cu activiști de partid și de stat pe teme politice interne și externe a partidului și statului nostru.

În institutele de învățămînt superior, planificarea muncii capătă un caracter mult mai complex. Organele sindicale au sarcina să atragă cadrele didactice cu experiență bogată și să facă ele însele propuneri și sugestii prin care conducerile catedrelor, decanatelor și rectoratelor să fie ajutate să asigure planurilor de muncă un conținut cît mai con-

cret în vederea mobilizării active a tuturor forțelor pentru ridicarea continuă a nivelului muncii instructiv-educative.

În învățămînt, ca în toate domeniile, rezultatele activității sînt determinate în ultima instanță de modul în care se asigură îndeplinirea practică a obiectivelor și măsurilor stabilite pentru realizarea sarcinilor. Este firesc deci ca acestui scop să-i fie subordonată în principal și activitatea organelor și organizațiilor sindicale. Comitetele sindicalelor și birourile grupelor sindicale trebuie să ajute îndeaproape conducerile școlilor și ale institutelor pentru ca fiecare acțiune întreprinsă de acestea pe linia îmbunătățirii conținutului lecțiilor, prelegerilor, orelor de clasă și seminarilor, modernizarea predării diferitelor discipline, folosirea mai bună a materialului didactic-intuitiv, a practicii elevilor în laborator și în atelier și a practicii pedagogice sau în producție a studenților, întărirea legăturii dintre școală și familiile elevilor etc., să fie temeinic pregătite. Aportul organelor sindicale în această direcție privește ajutorarea conducerilor în stabilirea judicioasă a temei fiecărei acțiuni, a timpului cînd urmează să aibă loc, a modalității de realizare și mai cu seamă mobilizarea activă și ajutorarea concretă a cadrelor didactice care primesc pentru această anumită însărcinare — pregătire de referate, expuneri, demonstrații practice etc. — să le îndeplinească cu maximum de răspundere și exigență. Experiența arată că procedează bine comitetele sindicale și birourile grupelor sindicale care se apropie cu atenție și grijă de cadrele didactice cărora li se încredințează pregătirea diferitelor materiale pentru consiliul pedagogic sau comisiile metodice, și le ajută în elaborarea tematicii, procurarea materialului bibliografic, sistematizarea expunerii sau organizarea demonstrației.

Sarcini importante revin organelor sindicale în domeniul sprijinirii ridicării calificării corpului didactic. În numeroase școli de cultură generală din orașele Timișoara, Bacău, București, Cluj, comitetele sindicale și birourile grupelor sindicale mobilizează cadrele didactice să studieze sistematic lucrări de specialitate, să ia parte activă la simpozioane, sesiuni științifice, lecturi pedagogice, dezbateri asupra unor materiale apărute în „Revista de pedagogie”, „Natura”, „Gazeta învățămîntului” etc. De asemenea, urmăresc ca cei cu studii incomplete să se înscrie la cursurile învățămîntului superior fără frecvență, sprijin pregătirea lor pentru examene, organizînd cu concursul sindicatelor din institutele de învățămînt superior conferințe și consultații la diferite discipline.

În învățămîntul superior, problemele legate de perfecționarea pregătirii pedagogice și de specialitate a cadrelor didactice au un conținut mult mai bogat. Dat fiind că obținerea titlurilor științifice necesită o muncă temeinică de cercetare în vederea însușirii celor mai noi cerceri ale științei și tehnicii mondiale, organele sindicale să solicite și să mobilizeze cele mai valoroase cadre didactice, cu înaltă pregătire științifică și cu experiență bogată pentru a face expuneri în fața celor ce se pregătesc. Prezintă un interes major organizarea unor discuții în jurul alegerii temei, a muncii de documentare și redactare a lucrărilor de dizertație, pentru ca acestea să reflecte aportul personal al candidatului în domeniul științei respective. Pentru a veni

în sprijinul pregătirii aspiranților, comitetul sindicatului de la Institutul Politehnic Galați, de exemplu, a mobilizat cadrele didactice de la catedra de științe sociale să organizeze discuții și consultații pe marginea tematicii examenelor de materialism dialectic și istoric, economie politică etc.

Cursurile de informare științifică în cadrul cărora conferențiază oameni de cultură și știință de mare autoritate din țara noastră, informările științifice la catedre sau în cadrul unui grup de discipline apropiate s-au dovedit a fi mijloace importante de ridicare a nivelului de pregătire al cadrelor didactice. Comitetul sindicatului de la Institutul Politehnic din Brașov a ajutat rectoratul în organizarea unor astfel de cursuri pe teme privind statistica și prelucrarea matematică a datelor și informațiilor în silvicultură și în industria constructoare de mașini.

Cercetarea științifică constituie un domeniu important al activității cadrelor didactice. Organele sindicale sînt chemate să desfășoare o bogată muncă politică în sprijinul îmbinării armonioase a cercetării fundamentale cu cercetarea legată de nevoile practice, curente, ale construcției socialiste.

Desfășurarea la un înalt nivel a procesului instructiv-educativ necesită din partea cadrelor didactice, pe lângă o bună pregătire, un înalt nivel de conștiință profesională, un dezvoltat simț de răspundere în îndeplinirea nobilei misiuni pe care le-a încredințat-o societatea. În școlile și institutele noastre de învățămînt lucrează numeroase cadre care, prin conștiințiozitatea și pasiunea lor în muncă se bucură de stima și dragostea elevilor și studenților, devin în conștiința acestora prototipul personalității lor viitoare. Organele și organizațiile sindicale sînt chemate să contribuie activ la dezvoltarea în rîndurile colectivului pedagogic a atitudinii înaintate, socialiste, față de muncă, încît fiecare învățător, profesor, asistent, lector, conferențiar să acționeze de pe pozițiile convingerii că valorificarea de către elevi și studenți a timpului pe care îl petrec pe băncile școlii sau facultății, a condițiilor materiale create de partid și guvern depinde de calitatea fiecărei lecții, prelegeri, consultații, ore de dirigiență, de practică etc. Prin articole publicate în gazeta de perete sau în coloanele publicațiilor interne, prin toate mijloacele de care dispun, comitetele sindicalelor, birourile grupelor sindicale să stimuleze activ conștiințiozitatea în muncă, să popularizeze pe larg cadrele didactice, care, neprecupețindu-și eforturile și timpul, ajută cu dragoste elevii și studenții să pătrundă în tainele științei, să-și însușească și să-și fixeze ceea ce este esențial în fiecare disciplină. De asemenea, cu prilejul discuțiilor în grupele sindicale a propunerilor de premiere și a definițiilor acestora de către conducerile școlilor și institutelor cu acordul comitetelor sindicalelor, organele sindicale să vegheze la respectarea principiului cointeresării materiale, să aibă grijă să fie premiați în primul rînd fruntașii în muncă.

Folosind ca mijloc principal stimularea exemplului înaintat, organele sindicale să se preocupe, totodată, de dezvoltarea opiniei colectivului față de manifestările de indisciplină, de superficialitate și formalism în activitatea didactică. Prin mijloacele menționate mai sus, precum și cu prilejul analizei muncii, comitetele sindicalelor și birourile grupelor sindicale să ia poziție combativă împotriva cadrelor didactice care absentează sau infirzie de la ore, pregătesc superficial lecțiile, folosesc metode necorespunzătoare în muncă cu elevii și studenții.

O bogată și cuprinzătoare activitate cultural-educativă

Constructorii socialismului li se cere, indiferent de specialitatea profesională, o pregătire culturală multilaterală. Cadrele didactice — pentru care această cerință are o importanță deosebită — se preocupă de ridicarea continuă a nivelului lor politic, ideologic și de cultură generală,

manifestă interes față de tot ceea ce apare nou și important în viața economică, politică și social-culturală din țara noastră și de peste hotare.

În vederea dezvoltării permanente a conștiinței socialiste a cadrelor didactice, organele sindicale au datoria să sprijine mobilizarea acestora la învățămîntul politic, să ajute cursanții în procurarea bibliografiei necesare, să organizeze informarea membrilor de sindicat de cele mai importante probleme legate de politica internă și externă a partidului și statului nostru. Cu ajutorul comisiei cultural-educative, comitetul sindicatului de la Institutul de Medicină și Farmacie din Timișoara organizează periodic expuneri interesante și bine pregătite cu privire la situația politică internă și internațională, solicitînd în acest scop conferențiar cu o temeinică pregătire. În sprijinul dezvoltării conștiinței socialiste, a dragostei față de tradițiile glorioase de luptă ale clasei muncitoare și ale partidului ei, al cultivării minții față de realizările dobîndite în anii puterii populare, comitetele sindicalelor din numeroase școli organizează înfîlțiri ale cadrelor didactice cu activiști de partid și de stat care expun momente importante din trecutul de luptă al partidului; organizează vizite la muzee și locuri istorice legate de lupta clasei muncitoare etc.

În activitatea pentru asigurarea petrecerii timpului liber în mod util și educativ, sindicatele să extindă organizarea sejurului de odihnă, a unor reuniuni cu prilejul Zilei învățătorului sau pentru sărbătorirea cadrelor didactice care primesc titluri și distincții, a unor profesori cu stagiu îndelungat în învățămînt, cu prilejul primirii unor noi cadre didactice în rîndul colectivului etc.

Construcția socialistă în țara noastră determină profunde transformări în viața social-culturală a tuturor oamenilor muncii, o continuă și perseverentă pasiune pentru ridicarea nivelului lor cultural. În lumina acestor cerințe, organele sindicale din școli și institute de învățămînt superior, în colaborare cu conducerile acestora, trebuie să mobilizeze cadrele didactice la acțiunea de ridicare a nivelului cultural-educativ al maselor de oameni ai muncii de la orașe și sate. Forme interesante și eficiente sînt cercurile pe teme de educație care se adresează părinților, pentru a-i ajuta la îmbinarea propriului efort de educație a copiilor în familie cu sprijinul susținut al școlii.

Grija față de condițiile de muncă ale cadrelor didactice

Legarea tot mai strînsă a învățămîntului de cerințele construcției socialiste, de cele mai noi realizări ale tehnicii contemporane determină înzestrarea crescîndă a școlilor de cultură generală și a institutelor de învățămînt superior cu aparatură complexă de laborator, cu mașini și utilaje. În aceste condiții crește mult necesitatea asigurării protecției muncii.

Obligația și răspunderea pentru realizarea deplină a măsurilor de protecție a muncii în școlile de cultură generală și institutele de învățămînt superior o au conducerile unităților respective. Sindicatele au sarcina să organizeze controlul obșteesc asupra respectării tuturor dispozițiilor legale și a normelor de tehnică a securității și de igienă a muncii. Ele trebuie să urmărească modul în care conducerile școlilor, decanatelor și catedrelor, a laboratoarelor, atelierelor și sectoarelor administrativ-gospodărești organizează instruirea lucrărilor a cadrelor didactice și a personalului ajutoare cu normele de tehnică a securității și de igienă a muncii, cum se asigură cunoașterea modului de utilizare a substanelor toxice, corosive, inflamabile și radioactive, exploatarea și folosirea aparatului de laborator și a instalațiilor electrice de forță și lumină.

Comitetele sindicalelor să controleze cum sînt gospodărite fondurile destinate îmbunătățirii condițiilor de muncă și de viață, cum este folosit și întreținut e-

(Continuare în pag. 7-a)

* Articolul reproduș după revista „Munca în sindicate”, nr. 9, septembrie 1965.

(Urmare din pag. 6-a)

chipamentul de protecție. Un important element al condițiilor de muncă din școală îl constituie repartizarea judicioasă pe oameni a sarcinilor profesionale și obștești. Comitetele sindicatelor să urmărească îndeaproape acest lucru pentru a se evita supraîncărcarea unor cadre cu diferite sarcini.

Ca tuturor sindicatelor din patria noastră, sindicatelor din învățământ le revin sarcini importante pe linia activității de asigurări sociale. Ele sînt chemate să ajute conducerile unităților în eşalonarea judicioasă a concediilor legale de odihnă și să vegheze la respectarea planificării acestora, să gospodărească cu grijă fondurile de asigurări sociale, aplicarea întocmai a reglementărilor legale în vigoare privind plata ajutoarelor, să organizeze trimiterea în stațiunile de odihnă și tratament a celor mai merituoși membri de sindicat, să sprijine organizarea analizei morbidității cu incapacitate temporară de muncă și să controleze aplicarea măsurilor ce se stabilesc pe baza acestora, să vegheze asupra efectuării examenului medical al salariaților la angajare și periodic, să sprijine munca de educație sanitară etc.

Întreaga activitate temeinic organizată

Ca în întreaga noastră mișcare sindicală, în școli și institute, răspunderea pentru buna organizare și desfășurare a activității sindicale între adunările generale sau conferințele sindicatului revine comitetului sindicatului. Ca organ colectiv de conducere, comitetul sindicatului are datoria să organizeze, să îndrume și să controleze munca pentru îndeplinirea hotărîrilor și instrucțiunilor organelor sindicale superioare — Consiliul Central al Sindicatelor, consiliul regional și consiliul local, precum și a hotărîrilor și măsurilor adoptate de adunarea generală sau conferința sindicatului. Pentru aceasta, comitetul sindicatului trebuie să fie permanent la curent cu sarcinile noi, participînd cu regularitate la ședințele de instruire de la consiliul local, urmărind sistematic publicatiile C.C.S. Lui îi revine răspunderea să organizeze, conform instrucțiunilor C.C.S., instruirea multilaterală a birourilor grupelor sindicale imediat după alegerea lor și să asigure în fiecare lună cunoașterea întocmai și însușirea temeinică de către ele a problemelor muncii curente.

Pentru a cuprinde de fiecare dată în sfera preocupărilor problemele majore ale activității profesionale și social-culturale din viața școlii sau institutului, comitetul sindicatului își întocmește plan de muncă pe o lună sau pe un trimestru, în funcție de perioada pe care își planifică munca organului de partid sub conducerea căruia își desfășoară activitatea. Obiectivele prevăzute în plan trebuie să fie axate pe problemele cele mai importante ale muncii din perioada respectivă și să fie însoțite de măsuri, termene și responsabilități pentru îndeplinirea lor. Pe baza planului său de muncă, comitetul sindicatului încredințează sarcini concrete comisiilor pe probleme, care întocmesc pe aceeași perioadă planuri de acțiuni și sînt antrenate astfel la îndeplinirea sarcinilor ce revin comitetului sub conducerea directă a acestuia.

O sarcină importantă a comitetului sindicatului este îndrumarea birourilor grupelor sindicale. Pentru aceasta, comitetul sindicatului încredințează unora din membrii săi răspunderea să se ocupe o perioadă mai îndelungată de anumite grupe pe ale căror birouri să le ajute să prevadă în planurile de muncă acțiuni și măsuri importante, să organizeze îndeplinirea lor întocmai. O atenție deosebită trebuie să acorde acestei probleme, comitetele sindicatelor care eu-

prind mai multe școli, pentru ca ajutorarea practică a grupelor sindicale să fie încredințată membrilor comitetului care lucrează în școala respectivă sau în una apropiată.

Îndeaproape și în mod concret trebuie să ajute comitetele sindicatelor birourile grupelor în organizarea temeinică a adunărilor trimestriale ale grupelor sindicale, care în școli și institute de învățământ, au loc, potrivit Hotărîrii Plenarei Consiliului Central al Sindicatelor din 27—28 iunie 1963, trimestrial în prima lună a trimestrului următor. Pe baza unui referat prezentat de biroul grupei, adunarea analizează multilateral activitatea depusă. Contribuția la îmbunătățirea procesului instructiv-educativ, modul în care elevii și studenții promovează trimestru de trimestru, an de an materiile predate, constituie criteriul de bază al activității pozitive a cadrelor didactice. De aceea, fără a se substitui conducerilor instituțiilor de învățământ, care poartă întreaga răspundere pentru desfășurarea procesului de învățământ, adunările trimestriale ale grupelor sindicale au menirea să ofere membrilor de sindicat și conducerilor din școli posibilitatea de a-și analiza propria activitate. Pe baza faptelor celor mai semnificative din activitatea practică să se reliefeze tot ceea ce este valoros și folositor din munca cadrelor didactice; nivelul de pregătire profesională și de cultură generală, disciplina și atitudinea față de muncă, metodele folosite în procesul de învățământ etc., în scopul generalizării experienței înaintate, sublinierii lipsurilor pentru eliminarea lor. Multilateral și temeinic trebuie analizată, de asemenea, activitatea birourilor grupei în domeniul muncii cultural-educative, protecției muncii (unde există asemenea probleme), asigurărilor sociale, încasării cotizației sindicale, primirea în sindicat a noi membri etc.

Problemele privind activitatea profesională a membrilor de sindicat, ce se pun în dezbaterile adunărilor grupelor sindicale, se stabilesc, pe baza recomandărilor și indicațiilor organelor de partid corespunzătoare, de către comitetele sindicale (acolo unde există comitete ale sindicatelor) sau de birourile grupelor sindicale (unde nu există comitete ale sindicatelor) de comun acord cu organele administrative corespunzătoare.

Toate problemele care constituie obiectul dezbaterilor, propunerile și sugestiile făcute de membrii de sindicat ca și observațiile critice trebuie să stea la baza activității organelor sindicale în perioada imediat următoare. De aceea, se impune ca de fiecare dată, adunarea grupei sindicale să se încheie cu sarcini concrete, inserate într-un plan de muncă, a căror îndeplinire să poată fi urmărită, pas cu pas, pentru a se raporta despre realizarea lor în adunările viitoare.

Consiliile regionale și locale ale sindicatelor sînt chemate să acorde o mai mare atenție îndrumării organelor sindicale din învățământ pe care să le instruiască diferențiat, ținînd seama de condițiile specifice în care își desfășoară activitatea, să le ajute în însușirea temeinică și îndeplinirea întocmai a sarcinilor ce le revin. Consiliile locale ale sindicatelor să studieze activitatea sindicală din școli și institute, să sintetizeze experiența înaintată și să ia măsuri de generalizare a ei.

Îmbunătățindu-și necontenit stilul și metodele de muncă, organele sindicale din școlile de cultură generală și din institutele de învățământ superior vor aduce o contribuție și mai mare la creșterea eficacității procesului instructiv-educativ, la îndeplinirea cu succes de către lucrătorii din învățământ a mărețelor sarcini ce le revin din Directivele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, spre binele întregului nostru popor și al înfloririi necontenite a României Socialiste.

În clasă se naște încă un colț al frumuseții.

Exigente sporite în munca noului an

(Urmare din pag. 11-a)

Un profesor exigent față de propria sa pregătire va fi deopotrivă exigent față de pregătirea elevilor săi. Pasiunea sa pentru știință el o va cultiva direct sau mijlocit și la elevii săi. Experiența a confirmat că elevii manifestă un deosebit respect pentru profesorii care se impun prin pregătirea lor în specialitate și de multe ori ei își aleg ca exemplu de urmat în viață asemenea profesori.

O pirghie deosebit de importantă în ridicarea nivelului de pregătire al elevilor o constituie perfecționarea metodelor de predare, menite să asigure însușirea activă, conștientă și temeinică a cunoștințelor prevăzute de programele școlare și transmise de profesori. În alegerea și folosirea celor mai eficiente metode de învățământ își găsesc expresia spiritul creator, inovator, al învățătorului și profesorului, preocuparea, grija lui pentru a asigura însușirea de către toți elevii a cunoștințelor, pentru formarea priceperilor și deprinderilor prevăzute de programa fiecărui obiect și a fiecărei clase.

Conținutul specific al fiecărui obiect de învățământ, clasa la care se predă, particularitățile fiecărei lecții, îndelungata experiență didactică au determinat o diversitate de metode, de căi care pot fi folosite cu succes pentru ca materia predată să poată fi asimilată de elevi. Ori care ar fi căile folosite, acestea trebuie să solicite din partea elevilor o participare activă, o activitate proprie, să le dezvolte capacitatea de gândire independentă, să-i înarmeze cu metoda științifică de cunoaștere și acțiune. Legarea permanentă a cunoștințelor cu viața, verificarea lor în diverse forme de practică, folosirea acestora în interpretarea proceselor și fenomenelor din natură și viața socială sînt modalități, reguli didactice care fac din elev factor activ în desfășurarea procesului de învățământ.

Metodele folosite de profesori trebuie să devină modalități de muncă pentru elevi atît cît sînt în școală, dar și după aceea, în viață, unde dobîndirea noilor cunoștințe se continuă, întrucît omului societății socialiste cerințele îi impun, iar timpul îi permite, să lucreze fără întrerupere pentru autoperfecționarea sa.

Folosirea celor mai eficiente

metode de predare este strîns legată de utilizarea la lecții a diferitelor forme de material didactic. Discuțiile de la consfătuirile raionale din acest an au scos în evidență valoarea pedagogică a materialului didactic în procesul de înțelegere și însușire a cunoștințelor, în realizarea unui învățământ temeinic, de calitate, pentru înlăturarea tendințelor de formalism atît în predarea cunoștințelor, cît și în însușirea lor de către elevi.

Școlile noastre primesc de la an la an noi tipuri și sortimente de material didactic, cu un grad de tehnicitate tot mai ridicat, corespunzător cerințelor conținutului științific al învățămîntului nostru. Este absolut necesar ca personalul didactic să-și însușească metodică folosirea acestui material și să cunoască caracteristicile lui tehnice pentru a le putea utiliza cu succes la lecții.

O problemă care trebuie să constituie o preocupare de seamă în pregătirea și desfășurarea lecțiilor este munca cu fiecare elev în parte. Nu se poate considera că o lecție este reușită, nici că scopul ei este împlinit, dacă învățătorul sau profesorul acceptă să primească răspunsuri mereu de la aceiași elevi — de regulă cei mai buni.

Sînt multiple considerente pedagogice care impun schimbarea unui astfel de mod de a lucra. Elevii nesolicitați să participe la lecție, cărora nu li se adresează întrebări sau sînt interogați numai atunci cînd trebuie să li se pună nota, pot rămîne cu impresia că sînt neglijați. Treptat ei își pierd interesul pentru învățatură, deprinderea de a munci, de a se pregăti sistematic, și implicit rămîn în urmă, cu goluri în cunoștințe, ceea ce influențează asupra pregătirii lor ulterioare. Pe de altă parte, elevii cu care profesorii lucrează mai mult pot rămîne, la rîndul lor, cu impresia că numai ei sînt în atenția profesorului și astfel ar putea să apară la unii tendințe de individualism, de izolare de colectiv, ceea ce ridică serioase piedici în munca educativă. Și asemenea probleme trebuie să stea în atenția profesorului în procesul de pregătire și desfășurare a lecției, pornind de la cerințele pe care le ridică principiul respectării particularităților de vîrstă și individuale ale elevilor.

Exigența în pregătirea sa, în continua sa perfecționare științifică și pedagogică dă dreptul și este condiția esențială pentru a manifesta o exigență sporită față de pregătirea elevilor. Manifestînd dragoste și înțelegere față de elevi, îndrumîndu-i și ajutîndu-i, cadrele didactice trebuie în același timp să formuleze cerințe ferme, să nu admită atitudini de delăsare. Zi de zi, oră de oră elevilor trebuie să li se dezvolte conștientă răspundere față de societate. Ei trebuie să înțeleagă că datorită condițiilor minunate de viață și de învățatură create de partidul și statul nostru sînt scutiți de orice alte griji, că singura lor grijă este să învețe cu sîrguință, să depună eforturi, să fie conștienți că numai învățatură, munca, purtarea disciplinată, atitudinea civilizată sînt criterii după care vor fi apreciați în școală și după aceea în viață, ca cetățeni.

Treptat trebuie cultivată la elevi o motivație tot mai înaltă, cu semnificație socială, a muncii pe care o desfășoară pentru pregătirea lor. Formarea la elevi a unei atitudini înaintate, socialiste față de muncă, în primul rînd față de învățatură, astfel încît ei să-și îndeplinească cu cinste această îndatorire patriotică, impune întărirea continuă a muncii educative.

Este o sarcină principală pentru toți învățătorii și profesorii de a folosi marile rezerve și posibilități educative de care dispune conținutul științific al învățămîntului nostru, așezat pe temelia concepției înaintate despre natură și societate, pentru a forma și dezvolta la elevi convingeri despre superioritatea erînduirii noastre socialiste, dragostea profundă față de patrie, față de trecutul ei glorios, față de Partidul Comunist Român, admirația pentru harnicul nostru popor, sentimentul de mîndrie pentru marile înfăptuiri obținute sub conducerea înțeleaptă a partidului.

Un ajutor imens pentru personalul didactic în realizarea sarcinilor instructiv-educative care stau în fața școlii noastre îl constituie Documentele Congresului al IX-lea al P.C.R. Studiîndu-le temeinic și folosindu-le la lecții, ei vor da cunoștințelor pe care le transmit o mai mare forță de convingere, un conținut mai bogat, vor realiza o mai strînsă legătură a lor cu viața, cu politica partidului și statului nostru.

PROGRAMA DE EDUCAȚIE CETĂȚENEASCĂ

— pentru clasa a VIII-a a școlii generale —

În anul școlar 1965/1966, în cadrul obiectului Educația cetățenească se va studia Constituția Republicii Socialiste România.

Profesorii se vor conduce în pregătirea lecțiilor după documentele Congresului al IX-lea al Partidului Comunist Român, Raportul cu privire la proiectul de Constituție a Republicii Socialiste România, prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., la sesiunea Marii Adunări Naționale consacrată adoptării noii Constituții a țării, precum și după materialele apărute în presa de partid privind noua Constituție a țării noastre.

Manualul de educație cetățenească, ediția 1965, care a fost tipărit înaintea adoptării noii Constituții, va putea fi folosit de către elevi în funcție de cerințele programei școlare, cu indicațiile necesare din partea profesorilor.

În predarea lecțiilor profesorii vor face apel la cunoștințele dobândite de elevi la istoria și geografia patriei, precum și la alte obiecte de învățământ, vor utiliza grafice și ilustrații referitoare la dezvoltarea orânduirii noastre socialiste în toate domeniile.

Până la difuzarea în școli a noii programe de educație cetățenească, publicăm mai jos primul capitol al acesteia, care urmează să fie predat la începutul anului școlar :

PROGRAMA

de „Educație cetățenească” pentru clasa a VIII-a (1 oră săptămânal = 31 ore anuale)

Repartiția orelor :

Ore de predare	= 24
Ore de recapitulare	= 7
Total	= 31 ore

Introducere = 1 oră

Necesitatea studierii, cunoașterii și respectării prevederilor Constituției Republicii Socialiste România — legea fundamentală a statului nostru.

Educarea tinerei generații în spiritul moralei comuniste, al dragostei față de P.C.R., față de patria noastră socialistă.

I. Republica Socialistă România — 6 ore

1. Republica Socialistă România — rezultat al luptei revoluționare dusă de poporul român sub conducerea partidului — 2 ore

a) Scurt istoric asupra formării Republicii Socialiste România : însemnătatea istorică a insurjecției armate din august 1944 ; instaurarea regimului democrat-popular în martie 1945 ; abolirea monarhiei și proclamarea R.P.R. — decembrie 1947 ; naționalizarea principalelor mijloace de producție — iunie 1948 ; succesele obținute de poporul nostru în domeniul industrializării socialiste, al transformării socialiste a agriculturii, al revoluției culturale. Victoria deplină a socialismului în patria noastră.

b) Însemnătatea istorică a Congresului al IX-lea al P.C.R., trecerea țării noastre pe o treaptă superioară în desăvârșirea construcției socialiste. Sesiunea Marii Adunări Naționale din august 1965, adoptarea Constituției Republicii Socialiste România.

Schimbarea denumirii țării noastre în Republica Socialistă România, denumire corespunzătoare stadiului actual de dezvoltare a orânduirii socialiste.

c) Însemnele Republicii Socialiste România (Stema, Drapelul, Imnul de stat).

d) Mindria de a fi cetățean al Republicii Socialiste România, de a trăi și a munci în patria noastră socialistă.

2. Trăsăturile fundamentale ale orânduirii sociale și de stat în țara noastră — 3 ore

a) Noțiuni generale despre stat și constituție ; caracterul istoric și de clasă al statului ; tipurile de stat. Superioritatea statului socialist față de statele bazate pe exploatare.

b) Caracteristicile orânduirii socialiste și de stat ale Republicii Socialiste România : Republica Socialistă România — stat suveran, independent și unitar — deținerea întregii puteri de către popor ; proprietatea socialistă asupra mijloacelor de producție asigură dezvoltarea multilaterală a patriei, bunăstarea întregului popor ; rolul clasei muncitoare de clasă conducătoare a întregii noastre societăți socialiste ; alianța dintre clasa muncitoare și țărănimă — baza de graniță a societății noastre socialiste ; participarea activă a intelectualității la întreaga activitate desfășurată de poporul nostru ; egalitatea deplină în toate domeniile de activitate a tuturor cetățenilor patriei, fără distincție de naționalitate, care, înfrățit pe veci, alcătuiesc împreună marea familie a României socialiste.

Inalienabilitatea și indivizibilitatea teritoriului Republicii Socialiste România ; organizarea în unități administrative a teritoriului patriei noastre socialiste.

Rolul conducător al P.C.R. în toate domeniile de activitate

3. Dezvoltarea continuă a statului și națiunii în condițiile desăvârșirii construcției socialiste în țara noastră — 2 ore

a) Dezvoltarea continuă a statului și întărirea națiunii în condițiile desăvârșirii construcției socialiste : creșterea continuă a bunăstării materiale și culturale a poporului ; asigurarea libertății și demnității omului ; afirmarea multilaterală a personalității umane.

b) Atribuțiile statului nostru socialist : organizarea, planificarea și conducerea economiei naționale ; apărarea și dezvoltarea continuă a proprietății socialiste ; garantarea exercitării depline a drepturilor cetățenești ; asigurarea legalității socialiste și apărarea ordinii de drept ; dezvoltarea învățământului de toate gradele, asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea științei, artei și culturii ; înfrățirea ocerotirii sănătății ; asigurarea apărării țării și organizarea forțelor armate ; organizarea relațiilor cu celelalte state pe baza principiilor respectării suveranității, independenței naționale, egalității în drepturi și a avantajului reciproc, neamestecului în treburile interne.

c) Principiile fundamentale ale activității de stat : centralismul democratic — principiul călăuzitor fundamental care îmbină armonios conducerea centralizată cu dezvoltarea inițiativei locale ; conducerea colectivă — principiu de bază în toate domeniile vieții de stat și construcției socialismului.

Expoziția profesorilor de desen

Ne obișnuisem ca periodic, de câteva ori pe an, să prezentăm cititorilor noștri scurte cronici sau reproduceri privind expozițiile cercului de arte plastice „Ion Andreescu”, care grupează pe profesorii de desen din Capitală. De doi ani de zile însă, pe afișele care anunțau acest gen de manifestări au lipsit și numele cercului, și cel al membrilor săi. A nedumerit și, de ce să nu o spunem, a nemulțumit această absență nu numai pe profesorii pictori, ci și pe mulți dintre cei care urmăreau activitatea lor de creație. Să sperăm că noua conducere a clubului sindicatelor din învățământ din Capitală, sub auspiciile cărora activează cercul plastic, va manifesta înțelegerea cuvenită și va crea posibilitățile cerute de o activitate de natura celei amintite. Poate că ecoul stîrnit de recenta expoziție, prezentată în sala Consiliului local al sindicatelor, va convinge mai mult pe cei care nu sînt încă suficienți de convinși de utilitatea sprijinului lor.

Această ultimă expoziție se cuvine menționată nu numai pentru semnificația ei artistică, ci și din considerente strict legate de activitatea profesională a celor chemați să aducă o contribuție esențială la educația estetică a școlărilor. Pentru temeinicia a-

cestei educații este, credem, de mare importanță dacă profesorii de desen sînt sau nu ei înșiși creatori de valori plastice. Cele mai multe din lucrările cuprinse în expoziția care alinază numele a peste 30 de profesori din Capitală afirmă certe argumente în favoarea acestui deziderat pozitiv. Ca o concluzie generală reținem tendința expozanților de a căuta formule artistice proprii, menite să dea mai multă expresivitate subiectului. Eforturile cele mai reușite în această direcție ni se par cele îndreptate spre folosirea mai îndrăzneată a culorii. Am reținut, de pildă, lucrările Eugeniei Brateș, Alexandrinei Sbera, ale lui Nina Stuparu, Niculescu Nic., M. Drăgoi, Ema Gherghel pentru gama largă a paletelor de culori, dar și pentru subtile și inspirate stilizări.

În ce privește tematica lucrărilor, expozanții se mențin pe o cale pozitivă, aceea a valorificării artistice a frumuseților patriei noastre. Monumente istorice ale trecutului patriei, monumente ale naturii, peisaje se alătură temelor legate de eposul construcției zilelor noastre. Este încă un motiv ca această sirgă incioasă muncă dusă de profesorii de desen în afara orelor lor de clasă să fie mai mult sprijinită, mai larg valorificată.

R. CONSTANTIN

Scenă din spectacolul „Rochița cu figuri”, prezentat de Teatrul de păpuși din Cluj

Al treilea festival internațional al teatrelor de păpuși

Teatrul de păpuși — auxiliar al muncii din școală

Din frageda copilărie păpușa îi este prieten... Din „protectorul” păpușii, copilul devine spectatorul ei. Trecerea în sala teatrului de păpuși se face deci firesc, normal aproape, copilul urmărind cu simpatie și emoție sinceră, pe scenă, pe vechiul său prieten. Iată deci o punte sensibilă de trecere spre inima caldă a copilului, spre receptivitatea sa.

Zilele acestea se desfășoară la București cea mai importantă confruntare mondială păpușească : cel de al treilea festival internațional. Zeci de țări, din 5 continente, sînt prezente prin cele mai valoroase colective de păpușari și marionetiști. Această excepțională trecere în revistă de forțe interpretative, stiluri regizorale, maniere scenografice, rocade tehnice e un bun prilej de familiarizare cu problemele și

direcțiile teatrului contemporan de păpuși.

Festivalul fiind în plină desfășurare, concluziile, clasificările sau ierarhizările artistice sînt premature. Este însă foarte vizibil de pe acum că din majoritatea spectacolelor răzbate ca un fir roșu, tema educativă, adică însuși sensul, rațiunea de a fi a acestui teatru. Foarte puține spectacole prezintă momente păpușerești în sine, gratuite, diversamente fiind de exhibiție. Cele mai multe au țintă, adresă, urmăresc o precisă temă educativă, diferent de meleaagul sau meridianul de pe care au venit la București.

Păpușarii A. R. și V. M. Philippott din Anglia joacă în școli, în biblioteci pentru tineri, în cluburi și fabrici. Germanul F. H. Wolf, echipat doar cu o ladă, joacă pentru școlari, dar și pentru cadrele didactice, ca și com-

pania „Maria Perego” din Milano, care susține la televiziune spectacole pentru școlari. Acestea pentru a nu mai vorbi de teatrele noastre de păpuși, a căror existență este strîns legată de școli și a căror activitate se orientează după program școlar.

Cele câteva teatre românești care au avut cîstea de a fi aduse la competiție în fața juriului au reușit această performanță și datorită tematicii educative a spectacolelor lor. Teatrul de păpuși din Craiova militează în „Jucăriile Mihaelei” de Al. T. Popescu pentru curaj și prietenie. „Rochița cu figuri” de Viorica Filipoiu, înfățișată de păpușarii din Cluj, pledează pentru bunele deprinderi. „Amnarul” basmul lui Andersen în spectacolul Teatrului Tăndărică e un elogiu adus umanității, adevăratei prietenii, în timp ce „Pa-

sărea albastră” de Maeterlink, jucată de orădeni, apropie copiii de suflul poeziei autentice, îi învață să guste emoțiile estetice.

Teatrele de păpuși sînt o particularitate integrantă a mișcării noastre artistice, strîns legată de conținutul vieții, de gândurile și sentimentele noastre. Dînd friu liber fanteziei creatoare, nestăvilă în căile de rezolvare scenică. Participînd la festivalul în care întîlnim, alături de creatori de valoare mondială ca obrazțov, Ives, Joly regizori ca Margareta Niculescu, Philippe Genty, sîntem o dată mai mult încredințați de vitalitatea acestei arte.

Plecînd de la realizările acestor săptămîni ai căror martori entuziaști sîntem, nu ne putem opri a ne gîndi la o mai largă răspîndire a acestei arte în învățământ, datorită accesibilității ei. Și nu ar fi oare deosebit de util ca măcar elevii și elevetele

școlii pedagogice să deprindă, cu ajutorul unor instructori competenți „a, b, c”-ul acestei arte ? Poate că festivalul să fie un îndemn și în această privință.

Bucureștii nu e întîmplător din nou gazda Festivalului. Se împletesc aici vechi tradiții păpușerești, născute în iarmarocurile de odinioară, cu inovații îndrăznețe, cu căutări pasionante, ale unor păpușari măiestriți. Și e poate încă o dată prilejul de a face ca, pe toate planurile, teatrul de păpuși să fie alături de școală, dar și în școală, auxiliar și colaborator prețios. Pentru că păpușa poate fi nu numai instrument de joacă recreativă, dar și un îndemn în activitatea cotidiană a copilului.

ALECU POPOVICI